

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 10. MARCA 1960
Leto XII. — Štev. 10 — Cena din. 10.—

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA POMURJE

ZAKAJ PREMAJHNA AKTIVNOST ŽENA?

DELOVNA ŽENA S TROJNIM POKLICEM: DELAVKA V PROIZVODNJI, VZGOJITELJICA IN DRUŽBENA DELAVKA — STANOVANJSKE IN VASKE SKUPNOSTI NAJ POMAGAJO RAZBREMETI ZAPOSLENO ŽENO — POTREBNA BO VEČJA PRIZADEVNOST ORGANOV SAMOUPRAVLJANJA V PODJETJIH — PRVE UGOTOVITVE IN PREDLOGI RAZGOVOROV Z ŽENAMI ZADRUŽNICAMI NA CANKOVI IN V SOBOŠKEM PODJETJU ČZP »POMURSKI TISK« — PODOBNI RAZGOVORI TUDI V OSTALIH PODJETJIH.

Komisija za delo z ženami pri Okrajnem odboru Socialistične zveze pripravlja v okviru letošnjega Dneva žena raz-

govore z zaposlenimi ženami v podjetjih in kmetijstvu.

Namen teh razgovorov je, da se delovni kolektivi, predvsem pa organi samoupravljanja kot stanovanjske skupnosti z večjo odgovornostjo lotijo vseh vprašanj, ki prizadevajo zaposleno ženo.

Med najvažnejšimi vprašanji, o katerih bo potrebno na teh razgovorih razpravljati, je večja prizadevnost za pridobivanje strokovnih kvalifikacij delavk, saj je v Pomurju zaposlenih le 90 žena, ki imajo visoko kvalifikacijo, 331 kvalificiranih, 495 polkvalificiranih in kar 1174 nekvalificiranih delavk. Drugo tako vprašanje je tehnična in zdravstvena zaščita žena, pri čemer bo potrebno pritegniti k sodelovanju tudi zdravstveno službo in zavod za socialno zavarovanje.

Na posvetovanju z zadružnicami na Cankovi — posvetovanju je prisostvovalo okrog 100 žena — so se zadružnice zavzemale za ustanovitev vaskih skupnosti, v okviru katere bi uredili med drugim tudi pralnico. Posvetovanje je pokazalo, da kmečka žena nima dovolj časa za to, da bi poleg vsakodnevnega dela in vzgoje otrok, posvetila še več časa za sodelovanje v nešteti oblikah družbenega upravljanja. To je tudi vzrok, da na zborih volivcev in ostalih množičnih sestankih pogostokrat ni videti dovolj žena. Zadružnice na Cankovi so se na posvetovanju odločile, da bodo pogodbeno redile plemenske svinje, ki jih bodo dobile od zadružnega vzrejnega središča. Poleg tega so zelo živahno razpravljale o letošnjem akcijskem planu kmetijske zadruge.

Podobne probleme je nakazalo tudi včerajšnje posvetovanje z ženami v soboškem podjetju ČZP »Pomurski tisk« kjer je zaposlenih v proizvodnji 93 žena. Udeleženke razgovora so ugotovljale, da je ukrep o organiziranju tečaja za pridobivanje kvalifikacij, ki so ga pred nedavnimi uvedli, zelo koristen, saj ima od 93 zaposlenih žena v proizvodnji le ena strokovno kvalifikacijo. V podjetju je uvedena kadrovsko-socialna služba, ki je že dosegla nekatere uspehe in med drugim tudi ugotovila, da je moč reševati socialne probleme zaposlenih predvsem v tesnem sodelovanju s komuno. Delavke so predlagale, naj bi organizirali pri stanovanjski skupnosti varstvo otrok zaposlenih žena, ma vasi pa naj bi to nalogo prevzele vaski skupnosti. Znano namreč je, da morajo pustiti nekatere matere, ko gredo v službo, otroke brez posebnega varstva. To je pokazala tudi nedavna anketa med delavkami v tovarni pe-

rihi »Mura«. Posebno vprašanje, ki so ga obravnavali na tem razgovoru, je tudi letni oddih. Delavke so predlagale, naj bi predvsem politične organizacije v podjetjih vplivale na vse zaposlene žene, da letni dopust res izkoristijo za oddih, za kar bo letos dovolj možnosti, saj bo moč preživeti letni oddih v počitniških domovih, ki jih organizira Počitniška skupnost pri okrajnem sindikalnem svetu, in v domu, ki ga je najelo podjetje. Na razgovoru je bila izražena tudi želja, da podjetje organizira toplo malico.

Ob nešteti vprašanjih o problemih zaposlene žene, ki so se pojavila na tem razgovoru, bo potrebno v bodoče več kot doslej razpravljati in ukrepati v organih samoupravljanja kot na delovnih sestankih osnovne organizacije ZKS, sindikata in kluba mladih proizvajalcev.

V kratkem bodo podobne razgovore pripravili tudi v tovarni perila »Mura«, soboške prosvetne delavke, žene zaposlene v trgovini, v nekaterih podjetjih v ostalih krajih Pomurja kakor tudi v okviru kmetijskih združenj.

Dosedanja posvetovanja in nekateri tehtni predlogi, ki zadevajo predvsem delokrog stanovanjskih skupnosti in zahtevajo večjo aktivnost organov samoupravljanja pri obravnavanju vseh vprašanj zaposlene žene, kažejo, da bo potrebno taka posvetovanja pogostejše sklicevati.



PREDVSEM V INDUSTRIJI SO POGOJI za nagrajevanje po enoti proizvoda

V preteklem tednu je organiziral okrajni sindikalni svet z zastopniki pomurskih podjetij dvodnevni seminar o dosedanjih izkušnjah nagrajevanja po enoti proizvoda. Seminarja se je udeležil tudi priznani mariborski ekonomist Ciril Mikl.

Predvsem zastopniki industrijskih podjetij našega okraja so ugotavljali, da je dosedanja način nagrajevanja po nemiški pokazal določene uspehe, ki kažejo, da so pogoji za uvažanje nagrajevanja po enoti proizvoda. Ugotavljali so, da je potrebno za to imeti določene izkušnje dosedanjega načina nagrajevanja, zato so bili mnenja, da bo moč uvesti nagrajevanje po enoti proizvoda letos le v nekaterih podjetjih, v ostalih pa naj bi uvedli to nagrajevanje predvidoma prihodnje leto. Glavno pri tem je, da ugotovijo v posameznih



LEPI USPEHI LENDAVSKEGA PLETILJSTVA

OBRT SE SE RAZVIJA — LETOS PREDVIDENA REKONSTRUKCIJA TER POVEČANJE ŠTEVILA ZAPOSLENIH — TEŽAVE ZARADI POMANJKANJA KVALIFICIRANIH DELAVK — POLNO IZKORISČANJE OBRTNIH KAPACITET TER UVEDBA NAGRAJEVANJA PO UČINKU — POVPRAŠEVANJE PO IZDELKIH CEDALJE VEČJE

Lendavsko Pletilstvo je razmeroma mlad obrt, saj so ga ustanovili komaj lansko jesen. Kljub temu pa se je že precej uveljavil ter primerno razvil, tako da zaposluje že 41 ljudi, predvsem deklet. V kratkem jih bodo zaposlili še deset ter

začeli dočeti izkoriščati obratne zmogljivosti. Največ težav imajo zaradi pomanjkanja kvalificiranih delavk, saj se jih je večina pričela. V začetku so težave, pozneje pa se delavke pri stroju hitro uveljavijo ter skoraj ne zaostajajo za kvalificiranimi.

Trenutno izdelujejo šest vrst izdelkov in to predvsem razne jopice in druge volnene izdelke. Največ izdelkov prodajajo v Beograd, Zagreb ter nekatere večja mesta in to po naročilih. Sedenji obrt ima dva oddelka in sicer pletilnico in konfekcijo ter v obeh uvedeni dve izmeni. Večjega skladišča pa skorajda ne potrebujejo, saj izdelke sproti prodajajo.

Ceprav so v obrt ob ustanovitvi namestili v glavnem že rabljene stroje, so jih primerno popravili, tako da ne zaostajajo prav nič za novimi. V kolikor se bo pokazala potreba, bodo začeli izdelovati še druge vrste izdelkov, ki jih na trgu primanjkuje.

Letos bodo začeli z rekonstrukcijo obrata ter hkrati nabavili več novih strojev. Če se bo pokazala potreba, bodo zaposlili še nekaj novih delavk.

KOVCIH itd. Manjše proslave so bile tudi po vseh šolah.

Pri pripravah za letošnjo proslavo 8. marca so bili zelo aktivni vaški odbori Socialistične zveze, sekcije žena-zadružnic, kulturno-prosvetna društva in prosvetni delavci.

NOVE ŠOLE IN STANOVANJA

Solski odbori v lendavski občini v zadnjem času razpravljajo o polletnih učno-vzgojnih uspehih ter o planu gospodarskega razvoja šol v tekočem letu. V mejah proračuna, ki je bil pred kratkim sprejet, bo vsak solski odbor razpolagal z dodeljenimi sredstvi. V Turnišču so že pričeli s pripravami za gradnjo nove šole, ki bo letos že predvidoma služila svojemu namenu, vajensko šolo v Lendavi pa že gradijo. Predvideno je zgraditi tudi nekaj stanovanj za prosvetne delavce na vasi. O.

Uspešno poslovanje

Prejšnji teden je zadružni svet KZ Murska Sobota razpravljal o poslovanju zadruge v minulem letu. Pri tem je ugotovil, da so v glavnem bile vse dejavnosti uspešne, le trgovina z zelenjavo in sadjem v Murski Soboti ima manjšo izgubo. Nadalje so člani razpravljali tudi o zaključnem računu in razdelitvi dohodka ter nakupu novih strojev in urejevanju prostorov, s čimer bo rešeno pomanjkanje skladišč in garaž. Ker je sedanjemu upravnemu odboru podeljen mandat, so izvolili novega. F.F.

PRED KONGRESOM

V preteklem tednu zaključene letne občinske konference Socialistične zveze o našem okraju so nakazale nekatere zanimive rezultate dosedanjega dela SZDL. Več ali manj so med drugim ocenile tudi mesto in vlogo lani uvedenih krajevnih odborov SZDL in njihove naloge pri nadaljnjem delu. Na konferencah so se pojavljala tudi vprašanja, ki zadevajo predvsem organizacijsko kot osebinsko plat dela Socialistične zveze. Kakor je bil na konferencah v Radgoni in v Ljutomeru poudarek predvsem na poglobljanju aktivnosti odborov osnovnih organizacij pri reševanju vsakodnevnih aktualnih vprašanj, ki zadevajo tako člane SZDL na vasi kot v podjetjih, je bilo predvsem na letni konferenci v Murski Soboti osrednje vprašanje, kako povečati število članov SZDL. Kakor prva, tako je tudi druga ugotovitev letnih konferenc značilna predvsem zato, ker lahko ob tem sodimo, koliko so osnovne organe, že sposobne usmerjati vso pestrost vsakodnevnega življenja. Na to vprašanje so se osredotočile tudi vse letne skupščine tistih osnovnih organizacij, ki so dosegle številko čez 50 odst. volivcev včlanjenih v Socialistično zvezo. Ni moč zanikati, da so odbori takih organizacij občutili tudi pritisk s strani članstva pri urejanju določenih problemov.

Za organizacije, ki pa niso dosegle zadovoljive aktivnosti, kar v prvi vrsti kaže majhno število članov, je značilno mnenje članov SZDL, kakor tudi onih volivcev, ki niso člani Socialistične zveze, kateri pa pravzaprav ne čutijo potrebe, da bi postali člani naše najbolj množične politične organizacije, saj si ob nedeljavnosti odborov postavijo vprašanje: ali se očitati zaradi tega, da plačujejo članarino, ali postati član zato, ker je članstvo v Socialistični zvezi nekaj, kar je brez vsakih obveznosti in pravic potrebno za slehernega državljanca, ali pa postati član zato, ker je SZDL organizacija, ki ima določene naloge. Od tod se pojavlja tudi mnenje, da Socialistična zveza nima kaj iskati pri usmerjanju dela društva in organizacij, ki delujejo na njenem območju. Dejansko pa je prav to usmerjanje vsega družbenega življenja in v povezovalni vseh težnjah in aktivnostih delovnih ljudi glavna vsebina dela Socialistične zveze.

Zato naj dajo v času pred V. kongresom SZDL organizacije SZDL poleg tega, da bodo povečale število članov, svojemu delu tudi pravo vsebino. Le tako bo pomenila akcija za pridobivanje novih članov v SZDL nekaj več kot samo povečanje odstotka volivcev, včlanjenih v Socialistično zvezo.

JUS MAKOVEC

VREMENSKA NAPOVED

za čas od 11. do 20. marca

Približno do 16. marca hladno vreme s pogostimi, pretežno snežnimi padavinami, zlasti sredi marca. V nadaljnjem poteku izboljšanje in nato pomladansko toplo vreme.

Dr. V. M.

Ob letošnjem Dnevu žena

PROSLAVE PO VSEM POMURJU

Izredno lepa udeležba in pestri programi

V soboto, nedeljo in prve dni v tem tednu so bile po vseh večjih krajih v Pomurju proslave Dneva žena, o katerih je moč trditi, da se jih je udeležilo mnogo več ljudi, predvsem žena, kot podobnih proslav prejšnjega leta. Povsod so dali na proslavah precejšen poudarek 50-letnici naprednega ženskega gibanja v svetu in aktualnim vprašanjem delovne žene pri nas.

V M. SOBOTO je bila proslava v soboto. V sporedu so med drugim nastopili tudi člani mariborskega opernega baleta in solisti. Osrednje občinske proslave so bile še v RADGONI, LJUTOMERU in v LENDAVI. V RADGONI so sodelovali moški, mešani in mladinski pevski zbor ter pripadniki JLA. V LENDAVI pa so nastopili med drugim igralci mladinskega aktiva pri Nafti z enodejanko »Matie«.

Tudi iz manjših krajev poročajo, da so letošnje proslave ob Dnevu žena zelo lepo uspele. V DOBROVNIKU so pripravili poleg slovenskega tudi madžarski program. Podobne proslave so bile še v VELIKI POLANI, TURNIŠČU, MOSTJU, KUZMI, PETROVCIH, CEPINCIH, v CRENDOVCIH, BELTINCIH, v BISTRICI, KRIZEVCIH pri Ljutomeru, BUC-

Ob letošnjem Dnevu žena

Uspomin na 8. marec 1945

Osmi marec 1945. leta pomeni za Bučkovce dan pretrajanega spomina, saj so tega dne podijani Kozaki in esesovci pripeljali v zgodnjih jutranjih urah iz mariborskih zapornih 19 talcev. Vračani so z grozo v oči opazovali zadnji sprehod nedolžnih žrtov, ki so jih odgnali razbesneli okupatorjevi hlapci v »Grabec«, to je majhno globel pod

bučkovskim pokopališčem. Kmalu nato so počili strel in za vedno ugasnili življenja desetnajstih talcev, med katerimi je bil tudi domačin Zupanc iz Radostavec. Zveza borcev je postavila žrtvam primeren spomenik, ki bo še redove za nami spominjal na zločin, ki so mu bili Bučkovčani priča osmega marca 1945.

PO LETU 1961 OBNOVA

železniške proge Ormož—Hodoš

NAS SODELAVEC JE PRED NEDAVNIM ZAPROSIL DIREKTORJA DIREKCIJE JUGOSLOVANSKIH ŽELEZNIC INŽENIRJA CIRILA MRAVLJA, DA ODGOVORI NA NEKATERA AKTUALNA VPRAŠANJA GLEDE OBNOVE ŽELEZNISKE PROGE ORMOŽ—HODOŠ IN GRADNJE ŽELEZNISKEGA POSLOPIJA V MURSKI SOBOTI. INŽENIR CIRIL MRAVLJA SE JE LJUBEZNO ODZVAL IN ODGOVORIL NA POSTAVLJENA VPRAŠANJA.

VPRAŠANJE: Znano je, da je železniška proga Ormož—Murska Sobota izredno slaba in da ne odговarja povečanemu tovornemu prometu. Glede na to se tudi med potniki pojavljajo govornice, da omejena železniška proga ne jamči več varnega potniškega prometa.

ODGOVOR: Proga Ormož—Hodoš ima do Ljutomerja dovoljen osni pritisk 13 ton, od tega dalje pa le 12 ton. Proga Čakovce—Pragersko pa ima kot glavna proga dovoljen 16-tonski osni pritisk.

Kot na vseh stranskih progah, ki imajo manjši osni pritisk od 16 ton, so tudi na omejeni progi nevarnosti za pošiljatelje blaga, ki ne morejo zaradi nizkega osnega pritiska izrabiti nakladalne teže voza. Če je lastna teža voza 10 ton, sme naložiti pošiljatelj v Murski Soboti največ 14 ton blaga, da ne prekorači dovoljenega osnega pritiska, medtem ko bi pri osnem pritisku 16 ton lahko naložili pri 10-tonski lastni teži voza 22 ton, pod pogojem, da železniški voz tako obremenitev dopušča. Nevarnosti so zlasti pri mednarodnih pošiljkah blaga.

V informaciji navajam, da zaradi nezadostnega osnega pritiska vozijo izvozniki iz M. Soboti izvozno blago z lokalnim listom do Ormoža, tu doloži blago do dovoljenega osnega pritiska 15 ton in ga z mednarodnim tovornim listom predajo na prevoz.

ZTP je izdalo soglasje, da se sme prevzemati na prevoz na progi Murska Sobota—Ormož vozovne pošiljke z največ 10-odstotno prekoračitvijo osnega pritiska z upoštevanjem posebnih tarifnih določb, da bi vsaj nekoliko olajšalo situacijo.

Proga Ormož—Hodoš se normalno sprosti vzdržuje in ni moč trditi, da je tako slaba, da ogroža varnost prometa.

V perspektivnem planu je predvideno, da se na vseh stranskih progah zagotovi 16-tonski osni pritisk in sicer s tistim materialom, ki ga bomo pridobili na glavnih progah, kjer se bo 16-tonski osni pritisk povečal od 16 na 18 ton. Povečanje osnega pritiska bo v skladu s pomembnostjo posameznih prog ter bo tako pri-

šla na vrsto tudi proga Ormož—Hodoš.

Zaradi izredno velikih finančnih sredstev, ki so potrebna za obnovo in modernizacijo glavnih železniških prog, so v novem petletnem planu 1961—1965 predvidena denarna sredstva le za delno obnovo proge (15 km) Ormož—Hodoš



Železniška postaja Ormož

v znesku 270 milijonov dinarjev.

VPRAŠANJE: Splošno mnenje je, da se bo pričelo z gradnjo železniške postaje v Murski Soboti v letu 1961. Predlog republiškega družbenega plana za leto 1960 predvideva ureditev železniških postaj na Ravnan in v Grosupljem, kakor tudi ureditev 70 kilometrov proge. Ali so kakšni izgledi za pričetek gradbenih del tudi v Murski Soboti?

ODGOVOR: Glavni projekt za novo postajno poslopje v Murski Soboti je že izdelan in ga je komisija za revizijo projektov pri DJZ Ljubljana tudi že odobrila. Prav sedaj je izdelan že tudi gradbeni programski projekt kompleksne preureditve postajnih in industrijskih tirnih naprav, določena lokacija novega postajnega skladišča ter lokacija za industrijske objekte. Letos bo vsa potrebna dokumentacija pripravljena ter bi bilo v prihodnjem letu možno začeti z realizacijo načrtov, če bi bila na razpolago potrebna finančna sredstva.

Z realizacijo teh načrtov bo postaja Murska Sobota znatno

povečala svoje zmogljivosti in bo mogoče urediti ustrezen tehnološki proces dela. Vsi načrti so delani v sporazumu z Oblo Murska Sobota in v skladu z urbanističnim načrtom.

* Želim pa že danes pripomniti, da glede realizacije ne smemo biti preveliki optimisti in dvomim, da bi moglo železniško transportno podjetje samo pričeti z gradnjo nove železniške postaje v Murski Soboti že prihodnje leto. Nujno je, da se prvenstveno vlagajo sredstva našega podjetja v glavne, viso-

ko aktivne proge, da se tu čimprej doseže vsaj normalno stanje in da se do največje mere zmanjšajo eksploatacijski stroški na teh progah. V planu za letošnje leto pa so že zagotovljena sredstva za opremo strojne postaje Murska Sobota.

KUZMA

Pred kratkim je bil v Kuzmi redni letni občni zbor prostovoljnega gasilskega društva. Kuzmovski gasilci lani niso bili preveč delavni, kar pripisujejo temu, da je precejšnje število gasilcev sezonskih delavcev. Letos bodo — tako so sklenili — pritegnili v gasilsko društvo tudi šolsko mladino in priredili igro.

V preteklem tednu je bila tu posebna občinska komisija, ki si je ogledala zemljišče, na katerem bodo gradili novo šolo. V novi šoli naj bi uredili tudi nekaj stanovanj za učitelje.

Socialistična zveza v Kuzmi je priredila več predavanj o socialistični preobrazbi vasi po knjigi tovariša Edvarda Kardelja. Volivci so pokazali za ta predavanja precejšnje zanimanje.

NAPOSLED NOVA OBZORJA

OCITNE BIROKRATSKE TEŽNJE IN POSEGI OZKEGA KROGA IZ VODSTVA TOVARNE USNJA V LJUTOMERU — PRIMERI DUŠENJA IN ZANIKANJA DELAVSKEGA SAMOUPRAVLJANJA — »FANT, TO TI LAHKO ŠKODUJE...!« — UMESTEN SKLEP OBCINSKEGA ZBORA PROIZVAJALCEV.

Na nedavnem zboru volivcev v Ljutomerski tovarni usnja so sprožili nekateri člani delovnega kolektiva nekaj pomisleka vrednih kritičnih pripomb o vodstvu podjetja, o čudnih odnosih v podjetju in o marsičem. To, da v podjetju nekaj ni v redu, je bila že dalj časa javna Ljutomerska tajnost. Stvari so prišle že tako daleč, da je o razmerah v tovarni razpravljaj pred nedavnim tudi občinski zbor proizvajalcev, saj je bilo tudi gospodarjenje v podjetju vse drugo kot zadovoljlivo.

Občinski zbor proizvajalcev pa je sprejel vrh vsega tudi edino umesten sklep: da je treba v tovarni narediti red. Ze pred časom je bilo v podjetju več komisij, ki pa žal niso našle poti iz začaranega kroga. Danes so stvari jasne. Kolektiv v tovarni usnja v Ljutomeru je opozoril na očitne primere ne le dušenja, temveč celo zanikanja delavskega samoupravljanja. Da so bile vse take in podobne birokratske težnje ozkega kroga ljudi iz uprave in okrog nje že vnaprej obsojene na neuspeh, je razumljiva stvar.

Kolektiv tovarne usnja v Ljutomeru šteje 55 ljudi. Med njimi je tudi več starejših delavcev, ki so že blizu pokojnice. Nedvomno je, da je kolektiv voljan delati in se zavzemati za večjo proizvodnjo, toda vzdusje v podjetju ni bilo takšno, da bi spodbudno vplivalo na proizvodne napore delavstva. Kakšno je bilo to vzdusje, nam najbolje priča naslednji primer iz dni po nedavnem zboru volivcev v tovarni.

Na tem zboru je neki mladi delavec — povsem pravilno — iznesel nekaj stvari, ki so osvetlile že omenjeni ozki krog iz uprave podjetja v kaj čudni luči. Zlasti velja ta pripomba letos, ko praznujemo desetletnico delavskega samoupravljanja. Temu delavcu je pomočnik obratovodje pripomnil: »Fant, bil si glasen na sestanku! To ti lahko škoduje...«. Delavec je odvrnil: »Sestanek je minil, zato ne sprejemam pripomb. Na sestanku bi mi lahko povedali, kar ste sedaj omenili.«

Se bolj so prišle birokratske težnje že omenjenega ozkega kroga iz vodstva do izraza pri razpisu nekaterih delovnih mest. Delavski svet in ustrežna komisija sta sklenila, da je treba razpisati nekatera delovna mesta, tudi mesto računovodje. V dnevnem listu pa se je pojavil tudi razpis delovnega mesta za komercialista, ne da bi pristojni organi dali za to svoj pristanek. Tudi ta umest-

na pripomba je padla na zboru volivcev v tovarni.

Enako velja za primer prodaje in nakupa avtomobilov. Bilo je namreč sklenjeno, da bodo prodali stari tovarni in osebni avto ter kupili ustrezen tovornjak TAM, ki bi ga tovarna potrebovala. Popravila za oba so znesla več kot njun izkupiček. Toda potem se je stvar zataknila. Pokazalo se je namreč težnja za nakup luksuznega voza. Večina članov delavskega sveta in upravnega odbora je bila proti temu, saj so bile znane slabe izkušnje iz časov, ko so imeli tak avto za trgovine (ki so jih zapirali), avto pa je služil za povsem druge namene. Tako bi bilo tudi sedaj, toda nezdrave težnje naposled le niso prodrle.

Kolektivu ni neznano, da se je za luksuzni avto najbolj zavzemala računovodkinja, ki je očitno ves čas pozabljala na to, kakšne in do katere meje segajo pristojnosti računovodje v podjetju. Kolektivu je tudi znano, da se je potegovala za mesto komercialista. Tudi o direktorju, ki je medtem že odpovedal službo, sodi kolektiv, da je bil v začetku na mestu, dokler ni zapadel vplivu računovodkinje. Seveda pa je hkrati res, da ni bil edini te usode.

To so danes znana dejstva. Znano je tudi to, da osnovna organizacija ZK v podjetju ni mogla delovati in biti aktivna, ker je bila preozka. Sestavljali so jo štirje ljudje. Zal tudi ni znala razširiti svojih vrst z mladimi in poštenimi člani kolektiva.

Znano je tudi to, da je seje delavskega sveta sicer odvijal njegov predsednik, vodil pa jih je direktor. Člani delavskega sveta tudi pravijo, da jim je računovodkinja po dve uri naštevila razne številke in pokazatelj, vendar tako, da jih nihče ni razumel. Se bolj znano je to, da se sklepi organov delavskega samoupravljanja niso izvajali. Lani so v podjetju finančno sicer dosegli plan zaradi polnih skladišč in medfaznih izdelkov, kot jim pravijo, toda če bi šlo gospodarjenje in upravljanje podjetja

tako naprej, letos tudi finančnega plana ne bi dosegli, ker ni medfaznih zalog. Organizacija dela je slaba, kar tudi povzroča nenehno nezadovoljstvo v podjetju. Storitnost dela bi bila večja, če bi nekaterim ne primanjkovalo strokovnosti. Strokovni aparat v tovarni je prešibak, direktor ni bil resnični direktor, računovodkinja pa se ni zavzemala za večjo proizvodnjo. Ljudje v tovarni pomnožijo njene izjave: »Nima smisla, da se borimo za večjo proizvodnost dela in večje zaloge, saj so skladišča polna...«. Zaradi tega, ker je zapadel njenemu vplivu, je moral s položaja že prejšnji direktor, a vendar... Plače so v podjetju sicer tekle, zato pa ni bilo skladov. Če bi bila organizacija ZK v podjetju sposobna podpirati delavski svet in upravni odbor v njihovih težnjah za večjo proizvodnjo in boljše gospodarjenje, bi bilo seveda drugače.

Značilen je tudi primer odpusta delavca Furlana. Odpoved je namreč podpisal direktor in ne predsednik ustrezne komisije. Člana disciplinske komisije, ki je hkrati tudi predsednik upravnega odbora sindikalne podružnice, niso niti poklicali, ko so pristojne razpravljale o odpustu, a tudi prizadetega delavca ne. Zaradi nepravilnega postopka pri odpustu bo seveda podjetje odpuščenemu plačevalo, kar mu po zakonu pripada. Nerednosti so bile tudi pri pisanju ur, povsod so prihajala do izraza osebna nasprotja, trenja in podobno. Čudno je bilo tudi stališče direktorja in sekretarja osnovne organizacije ZK pri izbiri kandidatov za novi upravni odbor sindikalne podružnice. Znano je, da sta naposled začela akcijo proti lastnemu kolektivu.

Toda — dovolj naj bo naštevavanja dejstev, vzrokov in posledic. Kolektiv tovarne usnja dobro ve, da je skrajni čas za namestitve resnih ljudi na vodilna mesta v podjetju. To se bo v kratkem tudi zgodilo. Potem bo konec slepomišenja in ribarjenja v kalnem, delavsko samoupravljanje v podjetju pa bo zopet zaživel, kot treba. Na ta način bodo tudi za proizvodnjo nastopili boljši časi, a naše socialistične demokracije ne bo v podjetju nihče več zlorabljal. Tako sodi kolektiv tovarne usnja v Ljutomeru, občinski zbor proizvajalcev in občinsko politično vodstvo.

Bj. S.

Najprej se bomo ustavili ob tem, kar menijo stanovalci: torej ugotovitve in izkušnje iz ustnih, katerim so stanovanja namenjena.

JAVNOST NI BILA PRAVILNO INFORMIRANA

Ze takoj, ko so dogradili stanovanjski blok na Stefana Kovača ul., je bilo soboško javno mnenje, da so v tej stanovanjski zgradbi najbolj komfortna stanovanja v M. Soboti. Mogoče bi želeli, da bi bila vsa stanovanja takšna.

V dveh letih, odkar so se vselili v blok stanovalci, so se vselili v blok stanovalci, so se pričele dogajati »čudovite« stvari. Sicer pa, naj spregovorijo stanovalci sami o komfortu, o zgodbah, ki se zapletajo in razpletajo med njimi, stanovanjsko upravo in izvajalci posameznih del.

Neki hudomušnež je pred dnevi omenil, da porabi v bloku nekaj manj električnega toka, saj lahko posluša sosedov radio, ali pa pripomba, da popravljajo soboške bloke večkrat kot kukšen atomski reaktor.

KAJ STANOVALCI KRITIZIRAJO

Največ kritičnih pripomb dajejo stanovalci na račun obrtnih del. Okna se ne zapirajo dovolj tesno. Primerilo se

Naš pogovor s stanovalci, projektanti, izvajalci del in upravljalci stanovanjskih blokov v Murski Soboti

KDO JE KRIV IN KDO NI KRIV

Nedvomno je bila zadnja leta pospešena gradnja stanovanjskih blokov. Bilo je slišati tudi dokaj kritičnih pripomb na račun projektantov, izvajalcev gradbenih in obrtnih del, kakor tudi na račun stanovalcev. Za naš sestavek o tem vprašanju smo registrirali vrsto mnenj, pripomb in želja vseh prizadetih.

je celo, da je zaradi ukrivljenosti okvirjev počilo okensko steklo. Podobno je z vrati, ki se v nekaterih stanovanjih ukrivljajo ali pa se zaradi ukrivljenega parketa niso dala odpirati.

V bloku št. 7 na Stefana Kovača ulici so že po dveh letih odnovevale skoraj vse lončene peči, ki jih morajo popravljati včasih pečarji, včasih stanovalci sami. V nekaterih stanovanjih — tudi v ostalih blokih — so se takoj po vselitvi pričele snemati kljuke na vratih. Sicer majhna napaka — popustili so spojniki — vendar neprijetna stvar, če ostane gostu, ko zapušča stanovanje, kljuka v rokah.

Največ pripomb pa je deležen vodovod s kopalnicami in

stranišči. V bloku št. 7 na Stefana Kovača ulici se je temu pridružil do nedavna še odtočni kanal, saj so stanovalci precej časa takorekoč »plaval« v vodi, ki je ponikalnice niso mogle vpijati dovolj hitro. Toda tudi kanal, ki so ga kasneje položili, ima svojo zanimivo zgodbo...

»Če dela vodovodna črpalka tri tedne, je to že dolgo!« nam je dejal predsednik hišnega sveta (bivši!). V nekaterih stanovanjih so pričele puščati vodovodne cevi vodo ob spojih, kar povzroča na stenah plesen in vlago. Pogostokrat se kvajajo tudi stranišča.

IN SE NEKAJ O STROKOVNOSTI

Predvsem za vodovodnoinstalaterska dela stanovalci sodijo, da niso dovolj strokovno izvedena. To sklepajo predvsem po večkratnih popravilih črpalk itd., ko se pojavljajo različna »strokovna« mnenja, o katerih pa stanovalci sami sodijo, da so pogostokrat protislovna, saj dajejo izvajalci del stanovalcem na primer taka navodila: »Vodo v stranišče spustite tako, da enkrat močno potegnete za vrvice!... ali: potegnite najprej samo malo, potem pa močno...«

Zaključek ob teh ugotovitvah? Stanovalci sami se vprašujejo, koliko ta popravila stanejo. Sicer pa brez komentarja: »Gradnja blokov mora biti komercialna, stanarine pa potem — ekonomsko! Tudi take pripombe dajejo stanovalci...«

In še ena pripomba nekega stanovalca. Ali boljše izkušnje. Pokazal se je boljster in na poziv sta prišla dva delavca ustreznega podjetja. Dolgo sta si strokovnjaka ogledovala boljster, nato pa še bolj strokovnjaka pripomnila, da ga ne moreta popraviti, ker nista prinesla ničesar s seboj. Obljubila sta, da prideta naslednjega dne. Tega dne ju ni bilo, tudi drugi in tretji dan ne. Ob tem primeru ni treba mnogo razglabljati. Ali sodi primer med nerestnost ali med pomanjkanje strokovnosti, ni niti toliko važno. Važno je to, da dalje tako ne bo šlo.

VODILNI MOTIV: EKONOMICNOST...

O teh pripombah, mnenjih in željah smo se pogovorili tudi s pristojnimi na projektivnem biroju. Zvedeli smo, da so načrti za soboške bloke izdelani v skladu z načeli sekretariata za urbanizem in stanovanjsko izgradnjo ter komunalne zadeve republiškega izvršnega sveta. Po teh načelih je predvidena maksimalna zasedba za ta stanovanja 3 oseb. Ta načela datirajo iz leta 1957, zato pa se po novih težnjah dnevni prostor ne predvideva več. Torej: po novem gre le za ležišča, čemur naj pristihnejo tisti, ki v prihodnjih letih računajo na nova stanovanja. Sedanja dvosobna stanovanja v blokih imajo 53 m² površine, maksimalna površina za taka stanovanja pa je 57 m² metrov.

Glede izvedbe del sodijo projektanti, da je kakovostna. Trdijo, da so sodelovali v nekaterih tehničnih pregledih, kolavdacijah in superkolavdacijah ter da je bilo — vse v redu. Pripominjajo pa, da bi morali stanovalci vrata in okna vsaj eno leto redno zapirati, v resnici pa jih puščajo odprta. Glede raznih določ-

nih šumov in zvokov iz stranišča in kopalnice zgornjega nadstropja menijo, da jih slšijo stanovalci skozi ventilacijske kanale, ki morajo biti, in ne zaradi tankih zidov.

Gradnjo takih blokov je predvsem narekovala ekonomičnost, zato so na eno stranišče vezana štiri stanovanja. Vsa stanovanja so bila pregledana, menijo dalje projektanti, vendar pri nekaterih družinah ni pripomb, pri drugih pa kaže, da je vse narobe. Tu opozarjajo na odnos stanovalcev do stanovanja in na stopnjo stanovanjske kulture. Glede okvar pri elektroinstalacijah dopuščajo možnost slabega industrijskega materiala in menijo, da se take reči dogajajo povsod na svetu. Priznavajo, da je pripombe glede vrat in oken v dobršni meri pripisati tudi pomanjkanju suhega lesa. Kar zadeva material pri vodovodnih instalacijah, sodijo, da nekatere stvari izdelujemo pri nas šele 10 let, zato kakovost še ne more dosegati uvoženih izdelkov (tradicija!). Dopuščajo tudi pripombe glede zvočne medstropne izolacije, ki je zaradi financ morda slabša. Sicer pa menijo, da so redki popolnejši načrti za bloke od teh, ki jih imamo v Soboti. Če bi bilo po njihovem, bi bile vrh vsega kuhinje opremljene s štedilniki, boljsterji in zidno opremo, žal pa so za to razpoložljiva sredstva preskromna.

REVOLUCIJA OKUSA

Pri »Sogradu« izvajalec gradbenih del, je stekel naš pogovor najprej o najemninah. Za stanovanja, ki jih gradijo letos, se bo že določala najemnina po investicijski vrednosti. To bo šele prava ekonomska najemnina, medtem ko je sedaj odločala vrednost točke. Na višino najemnine stanovalci, ki se že gradijo, bo vplivala tudi sleherni podzatev materiala. Opečni izdelki, na primer, so se že podražili za 25%. Kakšne velike razlike med sedanjo (po točkah) in novo najemnino za stanovanja iste vrste sicer ne bo, govo-

rie in hudovali pa seveda ne bo manjkalo.

Pri »Sogradu« brez nadaljnje priznavajo težave z domačimi izvajalci obrtniških del. Tu gre v glavnem za obrtna podjetja, le nekatera mizarska in slikarska dela so bila v rokah zasebnih obrtnikov. Ta podjetja si namreč ne zagotovijo pravočasno materiala, ki ga na trgu primanjkuje. Zato je še danes 36 stanovanj brez banj, ker si jih bivši »Strojnik« ni zagotovil. Pri cenah obrtnih storitev (instalaterska, vodovodna, ključavničarska in kleparska) konkurirajo mariborska podjetja, ki so cenejša. Praksa kaže, da je rok izgotovitve pogosto prekoračen (kdor hitro da, dvakrat da!) zaradi obrtnikov, le-te pa zopet ovira material. Obrtniki se izgovarjajo, da nimajo kreditov za večje zaloge materiala.

O težavah (ali celo o spremenjanju) glede načrtov ni govora, pomislek bi bil morda le v tem, da gradimo le dva tipa stanovanj. Nov tip stanovanj bo v novem 40-stanovanjskem bloku pri kolodvoru. Ta bo za nekaj let novim družinam zaščel, hudo pa bo, ko se bo družina povečala in razširila. Ne bi bilo napak, če bi bili v enem bloku trije tipi stanovanj.

Glede reklamacij — ob dvehletni garanciji — je očitno, da jih je največ pri elektro in vodovodnoinstalacijskih delih. Pri mizarskih delih in izdelkih je glavni vzrok pripomb in reklamacij les. Vprašanje je, kje vzeti suh rezan les. Pri »Sogradu« sodijo, da je kakovost del »Smreka« dobra. Toda tu je še nekaj. Načrti za naše soboške bloke so bili izdelani pred tremi leti, zato predvidevajo precej 3 mm stekla. Tudi za bloke, ki jih gradijo sedaj, je predvidenega precej 3 mm stekla. Tega stekla pa primanjkuje in poročajo ga je solah nemogoče kupiti. Kaže, da si bodo morali projektanti nekako pomagati z 2 mm ste-

POMURSKI VESTNIK

List izdaja in tiska Časopisno založniško podjetje Pomurski tisk v Murski Soboti

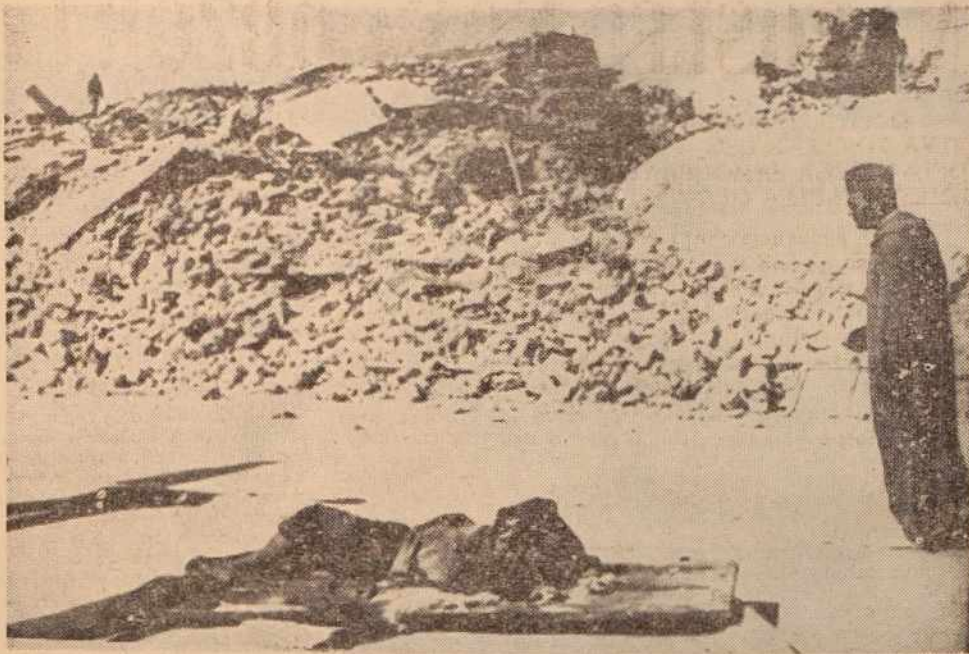
Direktor Jože Vild

Urejuje uredniški odbor

Odgovorni urednik Stefan Balazic

List pošiljamo samo po predplačilu — Nenaročenih rokopisov ne vračamo in ne odgovarjamo zanje. Uredništvo: Murska Sobota, Kocljeva ul. 7, telefon 138 — Naročniški in oglasni oddelki: Murska Sobota, Kocljeva ul. 7 — Naročnina: celoletna 400 dinarjev, polletna 200 dinarjev, za iznositveno letno 1000 din. — Tek. račun pri Komunalni banki v Murski Soboti št. 605—70

1—365



Maroško pristanišče Agadir po potresu

TIHE DEMONSTRACIJE

Ameriški Senat nudi te dni nenavadno sliko. Osemnajst senatorjev, predstavnikov demokratske stranke z amer. juga, si prizadeva, da bi z dolgi, zaporednimi govori preprečilo v duhu starega senatskega postopka sprejem zakona, s katerim bi dobili črnopolti prebivalci popolno volilno pravico in še več drugih pravic. Kot vemo, vladajo v nekaterih južnoameriških deželah še vedno skrajno rasistični nazori, ki rode tudi krvave obračune s črnici. Spomnimo se samo primerov linčanja!

In vendar se ameriški črnici zavedajo, da je prišel njihov čas. V petnajstih mestih južnih držav demonstrirajo na javen način, toda to niso poulične ali kakršne koli podobne demonstracije. Nikakor ne! Protestirajo v lokalnih: buffetih, restavracijah in trgovinah-točilnicah, njihovo geslo pa je: »Sedeti!«. Kajti po nepisanih pravilih, ki jih je ustvaril rasizem v dolgih letih, smejo tod sedeti samo belci, črnopolti prebivalci pa lahko pojedjo kak grizljaj ali popijejo kak kozarec samo stoje. Črncu srečno osebe ne sme postreči za mizo.

Na pričetku januarja se je dijak Marcel Joseph iz Greenshawa v Severni Karolini domislil nečesa nenavadnega. Skupaj s tremi črnopoltnimi tovariši je stopil v tipično ameriško trgovino z barom družbe Wolworth, kakršne srečamo po vsej Ameriki. Najprej so kupili zobno pasto in še nekaj drobnih stvari, nato pa sedli na visoke barske stole ob točilni mizi. Storili so nekaj, kar je bilo doslej prepovedano.

klo in temu prilagoditi načrte, da ne bo zastojev. Težave so tudi s tem, da smo priča revolucije okusa. Starega pohištva res ni mogoče v novih blokih razporediti tako, kot bi bilo všeč prababcam. Zlasti kuhinje so sodobno projektirane. Res je: novi čas, novo pohištvo...

STANOVALCI, POSLUHI!

Na stanovanjski upravi so nas najprej opozorili, da trije bloki še niso imeli prve kolavdacije, temveč le tehnični pregled. Spričo tega, ker smo vztrajali pri svojih vprašanjih, so nam naposled izjavili, da je po njihovi sodbi delo obrtniških podjetij dobro. Preglavitve povzročajo domači avtomati. Uvoženih ni, domači ne odgovarjajo, so nam rekli. Povedali so nam tudi svoje pripombe o odnosu do stanovanj. Na hodnikih so ponekod poškodovani že tudi zidove, ne le barve. Hišni sveti in starši bi morali bolj skrbeti za otroke. Navedli so primer, da so otroci posekali pred blokom španski bež in lepotečno grmičevje.

Tudi sušenje perila je kamen spotike. Stanovalci blokov imajo priložnost sušiti perilo zunaj, v sušilnici v kleti in na prostornem podstrešju. Znano pa je, da malone vsi najrajši sušijo na balkonu... Povedali so nam tudi, da niso najemnine v Ljubljani enake (ali vsaj podobne) vrste nič cenejše, kot so to trdili nekateri soboški stanovalci. To so nam dokazali tudi s številkami in dodali, da se odteka v Ljubljani fekalije brezplačno v kanale, v Soboti pa plačuje stanovanjska uprava za vsak odvoz po 600 dinarjev. Dalje je v Ljubljani vodovod, pri nas pa gre polovica najemnine za povračilo črpalk in avtomatov. Pozosto se znajde v cevi predvilo ali pa črpalka zajame z vodo tudi kamenčke. Nekaj pripomb so dodali k načrtom (v njih ni predpečnikov iz pločevine) in

»Saj dobro veste, da ne smete tu sedeti,« jih je boječe posvarila natakarica-črnka. Ni jim hotela postreči. Mladinci so zatem naročili belo kavo ob bele natakarice.

»Obarvanim ne strežemo,« je na kratko odgovorila.

»Kako ste rekli?« je vprašal eden med njimi, kakor da ne bi prav razumel. »Saj ste mi vendar postregli meter stran od tod, ko sem kupil zobno pasto. Čemu mi ne bi postregli na tem mestu? Zakaj mi potem ne odrečete postrežbe v vsej trgovini?«

In vsi štirje dijaki so lepo obsedeli na stoli. Sedeli so, četudi jim niso postregli, dokler niso trgovine zaprle...

Cez nekaj dni so se te tihe demonstracije te vrste razširile po petih južnih državah. Belci so protestirali, tu in tam so celo posegli po nasilju, toda uspeha ni bilo. Črnopolto prebivalstvo je posedalo po stoli, kjer so doslej smeli sedeti samo privilegirani belci.

Znani severnoameriški pisec Harry Golden se je v znameniti knjigi »Samo v Ameriki ponorečeval o načinu, kako je treba rešiti ta problem. Imenoval ga je »vertikalni načrt za črnce«. Po njegovi sodbi naj tako

še enkrat poudarili, da glede kakovosti del nimajo pripomb.

NIHCE NI VSEGA KRIV

V podjetju »Blisk« se najbolj pritožujejo nad stopničnimi avtomati zemunske tovarne »Insa«, ki vzdržijo dan, teden ali mesec, več pa nikakor ne. Kakovosti tipkal in stikal se je zboljšala, pravijo. Menijo, da so si ljudje ustvarili neugodno sodbo o instalacijskih delih prav zaradi omenjenih avtomatov in črpalk. Tu drugega ne kaže, ko zagotoviti si boljše, saj jih domači trg že nudi (črpalka, ne pa avtomate). Izход vidijo v tem, da si zagotovijo odgovarjajoč material in potrebne naprave, ki so jih prej nabavljali od danes na jutri. Tako bodo odpadli omenjene preglavitve (veliko del za popravila!), odpadli pa bodo tudi pripombe glede kakovosti dela, ki po njihovi sodbi ne drže; kakovostna dela so gotovo najbolj ekonomična — mar ne?

V podjetju »Smreka« pravijo, da jim je znano dejstvo o slabih mizarskih storitvah zaradi pomanjkanja dobrega lesa. Tega ne morejo dobiti, saj gre skoraj ves prvovrsten les za izvoz. Težave na domačem trgu pa povzroča trgovina, ki prodaja les tja, kjer zanj več dobi. Pri tem pa nastane vprašanje, kako dolgo bodo lahko podjetja izvajala popravila v novih stavbah. Večina popravil gre na stroške obrtnega podjetja, ki pa zaradi pomanjkanja ustreznega lesa ni vsega krivo.

To je nedvomno res: nihče ni vsega kriv. Res pa je tudi to, da bo ob dobri volji mnogo manj kritičnih pripomb, nepotrebnih nevednosti in podobnega. To pa je tudi naš edini zaključek in nasvet vsem, ki jih prizadenejo pripombe v uvodu tega sestavka.

JOZE MAKOVEC
BOJAN SINKO

črnici kakor tudi belci raje stoje, saj bi tako odpadel razlog za zapostavljanje. Kot kaže, so se črnopolti ameriški državljani odločili drugače. Hočejo sedeti kot enaki med enakimi, a ne kot taki — stati.

V ZDA so po sklepu Vrhovnega sodišča pričeli združevati doslej ločene šole za belce in črnce, vendar sam zakon o tako imenovani desegregaciji ponekod počasi izvajajo. In prav ta resnica je še bolj spodbudila črnopolto prebivalstvo, da se je lotilo po zgledu dijakov svojevrstne pasivne rezistence.

Ponekod skušajo preprečiti spopade med belci in črnici in zapirajo



Protesti

trgovine, nanje pa izobesajo obvestilo: »Zaprto zaradi popravil.« »Zaprto zaradi javne varnosti.« »Zadržujemo si pravico, da strežemo javnosti tako, kakor hočemo itd. Ponekod so zaprli vsi trgovine, druge samo oni del, kjer prodajajo živila in pijače. Druge so spet — iz praktičnih razlogov — odstranili one visoke stole. Saj bele skupnosti nimajo prav nič proti črncu, če si naroči kruhek in ga odnese s seboj ali poje stoji!

Krajevni tisk obširno piše o demonstracijah sedečih črncev. Nek

Tajna anketa odkriva...

Kaj sodi madžarska mladina o drugi svetovni vojni in grozotah, ki so jih povzročili nacisti? Časnik »Valóság« (»Resnica«) je pred nedavnim postavil srednješolcem s tem v zvezi nekaj intimnih vprašanj. Dijaki in dijakinje iz devetih budimpeštanskih gimnazij so odgovorili nanje, uredništvo pa je na zaključku objavilo svoje zaključke.

Kakor piše dopisnik Tanjuga Corović, so mladi, doraščajoči ljudje morali odgovoriti na 15 postavljenih vprašanj v eni šolski uri brez pomoči leksikonov ali odraslih. Med vprašanji so bila tudi naslednja:

* V katerem zgodovinskem razdobju bi želel živeti? Če želiš živeti sedaj, povej, zakaj?

* Kaj je fašizem?
* Kaj veš o Hitlerju?
* Kdo so bili esesovci in gestapo? Kaj veš o Oswieciu, Buchenwaldu in Dachau?

Najtež dogodka, najbolj pomembne med drugo svetovno vojno!
Večina vprašanih mladincev in mladink je kajpada zadovoljna, da lahko živi v sedanjem času. Mnogi so poudarjali predvsem tehnični napredek, prav malo pa se jih je dotaknilo razlik v družbenih sistemih in želja v tej zvezi.

Vendar je najzanimivejši oni del ankete, ki se nanaša na drugo svetovno vojno in na nacizem. Večina je pravilno prikazala nacizma: skrajni nacionalizem, nasilje, napadalnost, divjo brezobzirnost, vendar so vsi stvar prikazali kot »nemški fašizem«. O italijanskem in bolgarskem fašizmu mnogi niso napisali kdo ve kaj, na madžarskega pa so — pozabili.

Na vprašanje, kaj vedo o Hitlerju, je časnik prejel naravnost neverjetne odgovore, ki so povzročili zaskrbljenost med vzgojitelji. Poleg izrazov kot so »ponoreli sadisti«, »zmaž nemškega naroda«, »krvnik Židov« itd. so izpraševalci našli tudi na izraze »največja nemška glava«, »vojvoda«, »književnik«, »osvoboditelj nemškega naroda«... Na drugi strani so dijaki zapisali, da smatrajo za najpomembnejši dogodek v preteklosti stalinsko bitko in pa osvoboditev Madžarske.

Dijaki so v glavnem pravilno ocenili esesovske enote in gestapo, znali so povedati o grozotah v koncentracijskih taboriščih, vendar so kot interniranje omenili samo žide. Kakor da bi ne vedeli, da je židovstvo umrlo v taboriščih smrti nad desetstote Rusov, Jugoslovancev, Poljakov, Francozov in drugih!

Značilno je, da niso prav ocenili vloge madžarskih reakcionarnih politikov v pripravah za drugo svetovno vojno. Vedo pa, da je njihova dežela sodelovala na strani Hitlerjevske Nemčije, vendar jim ni povsem znana vloga Horthyja.

In kaj bi bilo z Madžarsko, če bi zmagal Hitler? Nekateri odgovori na to vprašanje so naravnost vznemirljivi. Med njimi so bili tudi taki: »V primeru Hitlerjeve zmage bi Madžarska znova dobila ozemlje, ki ga je imela l. 1948, prišla bi tja do morja... S Hitlerjevo zmago bi dosti pridobili, ker bi bilo naše življenje bolj civilizirano (?)«.

Anketa kaže, da doraščajoča mladina ne ume ceniti dogod-

kov druge svetovne vojne. Nastane seveda vprašanje, kakšna je okolica, v kateri žive otroci, ki so na vprašanja odgovorili sicer odkrito, pa vendar tako nerealno in sedanjemu času in vzgoji včasih hudo odmaknjeno...

Sabotaža?

V pristanišču glavnega kubanskega mesta Havane je o soboto eksplodirala francoska ladja »La Coubre«, ki je iz Belgije pripeljala na Kubo orožje, strelivo in razstrelivo. Do nesreče je prišlo o trenutku, ko so iztovarjali blago. Karih 100 ljudi je bilo pri tem ubitih, 200 pa ranjenih. Gmotno škodo cenijo na 15 milijonov dolarjev.

Izredna smola, bi kdo pomislil. Vendar kaže, da ni tako. Predsednik kubanske vlade Fidel Castro je izjavil, da so do ločeni ameriški krogi vmešani v to — sabotažo. Po njegovem mnenju so detonatorji postavljeni pod ladjo o nekem evropskem pristanišču. Znano je tudi, da je nek ameriški konzul o Belgiji skušal preprečiti prodajo belgijskega orožja Kubi, pa se mu ni posrečilo...

Pisali smo že, da so najnovejši ukrepi vlade Fidela Castra močno prizadeli nekdanje ameriške lastnike plantaž sladkornega trsa in pozročili tudi med kongresnimi krogi v ZDA protikubansko razpoloženje. Uradni Washington skuša zadnje čase storiti vse, da bi zavrnil Castrove obtožbe. Tudi po eksploziji je sporočil, da so kubanske obtožbe o sabotaži neutemeljene.

Vprašanje zase je, če bodo v Havani temu verjeli. Tu so še hudo živi spomini na »neznanca« letala, ki so pred nedavnim metala zažigalne bombe na nasade sladkornega trsa, pa so jih ob neki priliki identificirali kot ameriška. Jarna tajnost je tudi, da se v ZDA zbirajo ljudje, ki žele ob prvi priložnosti, s spletkami ali kako drugače, strmoglaviti sedanji režim na Kubi.

Težko se je nekomu odreči privilegijev...

ZMAGA SOCIALISTOV

Na Koroškem so bile v nedeljo volitve v deželno skupščino. Kakor kažejo volilni rezultati, si je socialistična stranka zagotovila 18 sedežev v skupščini, t.j. polovico vseh mest. Ostale stranke so ohranile število dosedanjih sedežev (ljudska stranka 12, KP Avstrije 1 in desničarska »svobodnjaška stranka« 5).

Poleg mesta Dunaja je Koroška edina dežela, ki ima vsa poveljna leta socialistično vlado. Značilno za koroške Slovence je, da so v veliki večini glasovali za socialističnega kandidata. Celotisti krogi koroških Slovencev, ki so povezani z ljudsko stranko, so v času predvolilnih priprav mora-

li ugotoviti, da se ne morejo nasloniti na nobeno avstrijsko stranko, tako so dali svojim pristašem proste roke, da se odločijo o kandidatu.

Klerikalni avstrijski krogi so skušali uporabiti tudi prižnice v predvolilne namene. Ponekod so celo nastopili z nekakšnim »manjšinskim programom...« Vendar Slovenci iz izkušenj dobro poznajo take metode in niso nasedli.

Ustanovitev sklada članic OZN

Generalni sekretar OZN Dag Hammarskjöld misli predlagati vsem državam članicam OZN, naj ustanove poseben sklad za pomoč mladim neodvisnim afriškim državam. Ta sklad naj bi se uporabljal predvsem za njihov gospodarski, prosvetni in upravni razvoj.

Ustrezni načrt o ustanovitvi tega sklada, za katerega naj bi zbrali okrog pet milijonov dolarjev, bo Dag Hammarskjöld obrazložil v prihodnjih dneh. Načrt bo nato podrobneje proučil še ekonomsko-socialni svet, dokončni sklep pa bo sprejela Generalna skupščina.

V poučenih krogih menijo, da je zamisel o ustanovitvi tega sklada plod študijskega potovanja D. Hammarskjölda po afriških deželah. S tega potovanja se je vrnil prepričan, da čutijo mlade afriške države največjo potrebo po strokovnem in upravnem kadru. Prav tako pa so za te države pereča vprašanja razvoja kmetstva in prometnih zvez.

BEOGRAD — V Kabul je odpotoval prvi sekretar v državnem sekretariatu za zunanje zadeve Dušan Grubor, ki bo kot začasní odpravnik poslov odprl v Afganistanu jugoslovansko veleposlaništvo.

MOSKVA — Sovjetski premier Hruščev je v odgovoru na pismo predstavnikov japonskih ženskih organizacij odgovoril, da se je Japonska s podpisom vojaškega sporazuma z ZDA uvrstila med tiste sile, ki si prizadevajo onemogočiti sporazum o razorožitvi ter nadaljevati politiko »pozicij sile« (TASS)

OD TEDNA DO TEDNA

* Avstrijski kancler Julius Raab je v sobotnem govoru poudaril, da njegova vlada želi čim tesneje gospodarsko sodelovati z zapadnoevropskimi državami. Takšna težnja po njegovem mnenju ni v nasprotju z načeli nevtralne države. V govoru je omenil, da je Avstrija že vstopila v evropsko združenje svobodne trgovine, ker ji ta organizacija v največji meri zagotavlja gospodarsko samostojnost.

* Sovjetski premier Hruščev se je v soboto vrnil s potovanja po azijskih deželah. Ob vrnitvi je v »Dvoren športov« dalj časa govoril o vtisih in rezultatih razgovorov v Indiji, Burmi, Indoneziji in Afganistanu. Ko je omenil razgovore v Afganistanu, je dejal, da ima ta dežela zgodovinske pravice do ozemlja Puštunistana.

* V soboto je uničil požar nad polovico burmanskega mesta Jandun. Požar, ki je trajal cel dan, se je razširil iz trga na ostale dele mesta. Zgorelo je okrog 5 tisoč hiš, škoda pa cenijo na okrog 6 milijonov dolarjev.

* Na obisku v Jugoslaviji se mudi delegacija poljske industrije motorjev. Med svojim obiskom se je razgovarjala s predsednikom zvezne indu-

strijske zbornice o možnostih za proizvodno sodelovanje med jugoslovanskimi in poljskimi podjetji, ki izdelujejo motorna vozila.

* Ko se je predsednik ZDA Eisenhower po svojem potovanju po Braziliji, Čileju in Argentini ustavil v urugvajskem glavnem mestu Montevideo, so študentje organizirali proti njegovemu obisku večje demonstracije. Postavili so barike in izobesili gesla, v katerih ocenjujejo obisk Eisen-

howera kot »podrejanje Urugvaja Wallstreetu«. Policija je morala uporabiti solzivec, ponekod pa je prišlo do spopada. Pri tem je bil en študent ubit, več strážnikov in študentov pa ranjenih.

* V državnem tajnistvu za zunanje zadeve so podpisali sporazum o povezovanju električnih sistemov Jugoslavije in Madžarske z novim daljnovodom, ki ga bodo zgradili med Subotico in Segedinom.



Predsednik ZDA Eisenhower na obisku v Južni Ameriki

ČRNI KOZLIČEK

Nedvomno ima g. Charles Trockley prav. Pripravljen sem celo trditi, da se g. Charles Trockley ne more nikdar zmotiti, ker sta g. Trockley in to, kar je prav, eno in isto. Vsaka kretnja, vsak pogled, vsaka beseda g. Charlesa Trockleya so tako določeni in natančni, tako premišljeni in samozavestni, da mora vsakdo brez pomisleka priznati, kako ni mogoče, da bi se g. Charles Trockley motil v katerem koli primeru, ali morda napačno odgovoril na katero koli vprašanje ali napačno ravnal ob kakem dogodku.

On in jaz sva rojena istega leta, istega meseca in skoro istega dne, on na Angleškem, jaz na Siciliji. Danes, petnajstega junija, bo on star osemindvajset let; jaz bom dopolnil osemindvajset let osemindvajsetega. No dobro: koliko let bora imela, on petnajstega, a jaz osemindvajsetega prihodnjega leta. G. Trockley se ne razburja in ne okleva niti za trenutek, z gotovostjo in odločno trdi, da bova petnajstega in osemindvajsetega junija prihodnjega leta imela on in jaz eno leto več, to je devetindvajset.

Ali je torej mogoče ne dati prav g. Charlesu Trockleyu?

Cas ne mineva vsem enako. Jaz bi lahko imel v enem dnevu, v eni sami uri več let, kakor on v desetih letih, preživetih po strogih pravilih in v skrbi za svoje telesno in duševno zdravje. Jaz bi lahko preživel v tem letu več kot eno celo življenje, pač zaradi žalostne neobznanosti svojega duha. Moje telo, mnogo šibkejši in mnogo manj negovano od njegovega, se je v osemindvajsetih letih izčrpalo tako, kot se telo g. Trockleya ne bo izčrpalo niti v sedemdesetih letih.

Toda kaj zato? Vsa ta razmišljanja, stvarna in nestvarna, so g. Charlesu zopet in daleč od prave pameti.

Ko smo že o tem razmislili, poslušajte, kaj se je nedavno pripetilo g. Charlesu Trockleyu, in poskušajte, če vam bo uspelo, da mu ne pritrđite.

Prejšnjega aprila, točno po Baedekerovem vodiču za potovanje po Italiji, se je Miss Ethel Holloway, zelo mlada in zelo živahna hčerka Sira W. Hollowaya, zelo bogatega in zelo uglednega angleškega para, znašla na Siciliji, da bi obiskala prekrasne ruševine ogromnega starega mesta. Omamljena od čudovitega hrbeča na toplem dihu afriškega morja, po katerem se je razcvetelo belo mandeljavno cvetje, je sklenila, da bo ostala več kot en dan v velikem Hotelu des Temples. Hotel se dviga na odprtem polju, izven strmga in revnega današnjega mesta, na prekrasnem kraju.

Ze dvaindvajset let je g. Charles Trockley vicekonzul v Agrigentu in že dvaindvajset let vsak dan proti večeru odhaja po svojih gibnih in umirjenim korakom iz mesta na hribeček, k ruševinam agrigentskih templjev, ki se zračni in veličastni dvigajo na kamniti planoti sosednjega akrejskega hriba. Na njem se je nekoč velika revščina, a po neštivilnih vojnah, sedmih požarih in prav toliko ropanjih ni niti sledu o nekdanjih hišah. Tam, kjer je bilo nekoč mesto, je zrasel gozd mandeljnovih dreves in saračenskih oljk, imenovan Mestni gaj. Košate sivkaste oljke se prožijo do podnožja stebrov veličastnih templjev, in kot da bi prosile miru za te zapuščene rebri. Izpod planote teče, kadar more, reka Agrigento, ki jo je Pindar slavil kot reko, okrog katere se pasejo številne črede. Se vedno kaka majhna čreda prečka kamnito korito reke, pleza po strmini do kamnite planote, da bi tam legla in prežvekovala skopo pašo v globoki senci ogromnega templja Svobode, ki je še dobro ohranjeno.

Stari pisci so pisali, da Agrigenti vsak dan jedo, kot da bodo že jutri umrli, a svoje hiše gradijo, kot da bi nameravali živeti večno. Sedaj jedo malo, ker je v mestu in okolici velika revščina, a po neštivilnih vojnah, sedmih požarih in prav toliko ropanjih ni niti sledu o nekdanjih hišah. Tam, kjer je bilo nekoč mesto, je zrasel gozd mandeljnovih dreves in saračenskih oljk, imenovan Mestni gaj. Košate sivkaste oljke se prožijo do podnožja stebrov veličastnih templjev, in kot da bi prosile miru za te zapuščene rebri. Izpod planote teče, kadar more, reka Agrigento, ki jo je Pindar slavil kot reko, okrog katere se pasejo številne črede. Se vedno kaka majhna čreda prečka kamnito korito reke, pleza po strmini do kamnite planote, da bi tam legla in prežvekovala skopo pašo v globoki senci ogromnega templja Svobode, ki je še dobro ohranjeno.

Ta kozja vsiljivost se je zdela vedno g. Charlesu Trockleyu strašno bogoskrunstvo. Nešteliokrat je ta primer prijavi spomeniškim konservatorjem, toda ni prejel drugega odgovora, razen popustljiv nasmehek in skomiganje z rameni. Trepetajoč od resnične nejevolje se je g. Charles Trockley pritoževal zaradi teh nasmeškov in skomiganja z rameni, ko sem ga včasih spremljal na njegovem vsakodnevem sprehodu. Cesto se zgodi, da g. Trockley naleti v templju Sloge ali Here lacinjske na skupine svojih sonarodnjakov, ki prihajajo, da bi obiskali ruševine. Opozarja jih na svetoskrunstvo, ki ga počenjajo tiste ležede kozje, ki prežvekujejo v senci stebrov. Ne čas in ne ponavljanje ga ne moreta pomiriti in ublažiti njegove nejevolje.

Da povemo po resnici, vsi angleški obiskovalci, ne pritrjujejo negotovanju g. Trockleya. Mnogim se zdi celo poetično to počivanje koz v templjih, tako osamljenih poleg tako pozabljene in zapuščene kraja. Mnogi izmed njih se celo veselijo in navdušujejo nad tem prizorom, seveda v največje pohujšanje g. Trockleya.

Toda nihče se ni tako razveselil in navdušil, kakor Miss Ethel Holloway preteklega aprila. Se več, medtem ko ji je nejevoljni vicekonzul govoril o dragocenih arheoloških podatkih, s katerimi se niti Baedeker niti kateri koli vodič še ni okoristil, je Miss Ethel Holloway pokazala do svojega spremljevalca tako nepazljivost in nevljudnost, da mu je nenadoma obrnila hrbet in pohitela za ljubkim črnim kozličkom, ki se je skotil šele pred nekaj dnevi. Kozliček je med poleglimi kozami poskakoval sem in tja, kot da bi se po zraku okrog njega kresale svetleče se iskre. In kot da bi se sam čudil svojim predrznim in neumnim skokom, je vztrepetal od strahu ob vsakem najmanjšem šumu, ob sapici, ob komaj vidni senci v tem, zanj še nepoznanem svetlu Tistega dne sem bil z g. Trockleyem, in kakor sem se razveselil radosti tiste male Miss, ki se je na prvi pogled zaljubila v črnega kozlička in ga takoj hotela kupiti, tako sem bil žalosten zaradi trpljenja nekega Charlesa Trockleya.

— Da bi kupili kozlička?

— Da, da! Kupiti, takoj, takoj!

Vztrepetala je tudi ona, mala Miss, kakor tista ljubka črna živalca; najbrž ni niti slutila, da g. Trockleyu, ki že zdavnaj sovraži te živali, ni mogla storiti hujšega.

Zaman se je g. Trockley trudil, da bi jo pregovoril, da bi ji prikazal vse neprijetnosti, ki bi sledile tej kupitji, na koncu je moral popustiti in zaradi spoštovanja do njenega očeta stopiti k divjemu kozjarju, da bi se z njim pogodil za črnega kozlička.

Ko je Miss Ethel Holloway izplačala kozjarju zahtevani znesek, je povedala g. Trockleyu, da bo zaupala svojega kozlička upravitelju Hotela des Temples, a takoj, ko se bo vrnila v London, mu bo brzojavila, naj ji ga pošlje, kakor hitro more. Poravnala bo vsaj vse stroške. Nato se je s kočijo vrnila v hotel, držeč v naročju kozlička, ki je bral in meketal.

V soncu, zahajalo je med fantastično raztrgane oblake nad morjem, ki se je pod njimi lesketalo kakor brezkončno zlato ogledalo, sem zagledal v črni kočiji hrklo in drhtečo plavalno delčko, kako se oddaljuje zavita v varstvo blesteče svetlobe in, zdelo se mi je, sanje. Tedaj sem dojel, da ona nima niti malo solidne pameti, ki tako dostojanstveno vlada nad vsemi dejanji, mislimi, koraki in besedami g. Charlesa Trockleya. Dojel sem to po tem, ker se je mogla v njej nenadoma pojaviti tako vroča želja, tako živa ljubezen do majhnega črnega kozlička, čeprav je bila tako daleč od svoje domovine, čustev in dogodkov svojega vsakodnevne življenja.

A kaj je imela namesto hladne pameti mala Miss Ethel?

— Samo neumnost, — trdi g. Charles Trockley, s komaj zadržano jezo, kar ti gotovo vzbudi sožitje, če gre za človeka, kot je on, vedno tako umirjenega.

Vzrok njegove hude jeze so dogodki, ki so sledili nakupu črnega kozlička.

Miss Ethel Holloway je odpotovala naslednjega dne iz Agrigenta. S Sicilije je nameravala v Grčijo, iz Grčije v Egipt, iz Egipta v Indijo. Pravi čudež, da se je spomnila črnega kozlička, ki ga je bila kupila med ruševinami agrigentskih templjev na Siciliji, ko se je živa in zdrava vrnila v London.

Ko je, približno po osmih mesecih, prišlo iz Anglije pismo Miss Ethel Holloway, so se direktor Hotela des Temples, čuvar kozlička in kozar znašli v morju neprijetnosti: prvi zato, ker je zaupal kozlička čuvarju, čuvar, ker ga je zaupal kozjarju in kozar, ker ga je izročil v varstvo nekemu drugemu kozjarju in mu obljubil natanko tisto, kar je čuvar obljubil njemu. O tistem drugem kozjarju pa ni bilo ne duha ne sluha. Lov za njim je trajal približno mesec dni. Končno se je nekega dne v vicekonzulatu v Agrigentu pred g. Trockleyem pojavila neka strašna rogača žival, vsa prepletena s blatom in korajzji, z obledelo, razkuštrano, rdečkasto dlako. Sklonjene glave je kotel meketal globoko, hrripavo in drhte, kot da bi grozeče spravedal, kaj hočejo od njega, ki so ga razmere spravile v tako stanje in privedle v ta prostor, tako tuj njegovim navadam.

Torej, g. Charles Trockley se po svoji stari navadi ni niti najmanj prestrašil tega prizora in ni niti za trenutek omahoval; izračunal je čas od začetka aprila do konca januarja in ugotovil, da je nekdanji ljubki kozliček lahko postal ta sedanja umazana žival. Brez trohice oklevanja (Nadaljevanje na 7. strani)

Zapisek ob robu dveh dramskih sezon v Pomurju

Po raznih poteh k napredku

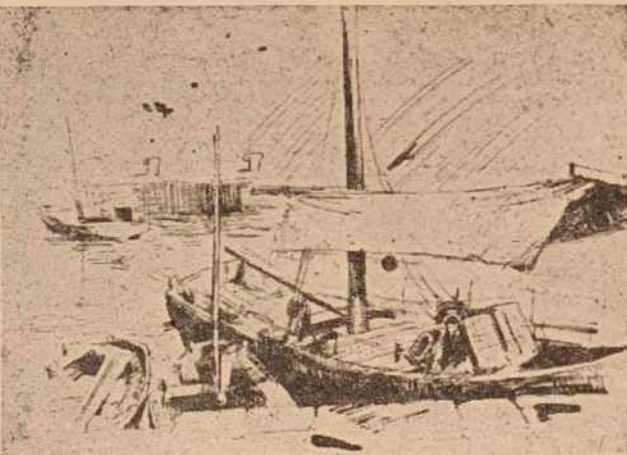
Zal danes še nimamo popolnih podatkov o dramskih uprizoritvah v Pomurju v sezoni 1958/59. Po razpoložljivih podatkih je bilo 115 dramskih predstav. Igralske skupine »Svoboda«, prosvetnih društev in ostale dramske skupine so uprizorile skupno 51 del domačih in tujih avtorjev. In še nekaj podatkov. Od že omenjenih 115 predstav je bilo 92 uprizoritev na domačih odrih, 23 pa je bilo gostovanj. Vse te predstave si je ogledalo skupno 18.072 gledalcev. Zadovaljuje tudi število nastopajočih, saj znaša 657.

Številke pa k sreči ne odločajo vsem in popolnoma. Mnogo bolj spodbudna in pomembna je ugotovitev, da se je izbor del znatno zboljšal. Med uprizorjenimi deli v sezoni 1958/59 zasledimo tudi dela kot so »Dnevnik Ane Frank«, »Jezusovi apostoli«, »Operacija«, »Raztrgancije«, »Džodok v tramvaju« in druga, ki so bila na repertoarju tudi mnogih mestnih poklicnih gledališč. Tu in tam sicer še zasledimo uprizoritev »Kri-voprisežnika«, »Prisege opolnoči« in podobnih neakakovstnih in idejno neodgovarajočih del, vendar lahko govorimo o teh primerih le še kot o osamljenih pojavih, pa čeprav celo tam, kjer bi to najmanj pričakovali.

Glede režiserjev naših amaterskih odrov kaže, da se stanje polagoma, a vendar iz leta v leto zboljšuje. Med njimi so ljudje raznih poklicev: uslužbenci, profesorji, učitelji, kmetje in delavci v starosti od 23 do 66 let. Največ je med režiserji učiteljev. To je razumljivo. Zal pa na delo dramskih skupin neugodno vpliva dokajšnja fluktuacija v tem poklicu. Tudi izbira del posameznih režiserjev-učiteljev ni vselej najboljša. Mnogi namreč najraje posegajo po

SEMINAR ZA POLJEDELCE

V Radencih je bil zaključen 14-dnevni seminar za poljedelce pomurskega okraja. Udeležili so se ga predvsem pomočniki upravnikov kmetijskih združenj in nekaj kmetijskih tehnikov. Seminar je priredila okrajna zadruga zveza, predavali so kmetijski strokovnjaki iz M. Sobote ter strokovnjaki kmetijskega zavoda iz Maribora. Na seminarju so obravnavali stroje in namen zadruge, organizacijo zadrugnih ekonomij in lastne proizvodnje na teh ekonomijah, namen in pomen kooperacije, pitanje živine in prirajo plemenske živine, izdelavo gospodarskega plana itd.



Po svoji prvi razstavi v M. Soboti razstavlja akad. slikar L. Danč svoja dela te dni v Lendavi, potem pa bo obiskal še Gor. Radgono in Ljutomer. Na sliki reprodukcija: Colni (tuš).

TEČAJ ZA NEPISMENE

Prejšnji teden se je v Murski Soboti začel na pobudo osnovne organizacije SZDL na Pušči tečaj za nepismene prebivalce naselja. S tem se bo število nepismenih v našem okraju zelo zmanjšalo.

Pripravljajo prireditve

Lendavsko delavsko prosvetno društvo Svoboda zadnje čase beleži lepe delovne uspehe. V pevskem zboru poje čez 40 pevcev, zbor redno vadi tedensko, vodi ga požrtvovalni mladi zborovodja tov. Hajoš. Zbor se že pripravlja za nastope ob priliki proslav 15. obletnice osvoboditve, vanj pa se stalno vključujejo novi pevci.

Slovenska dramska skupina študira komedijo »Ad acta«, delo režisa Bitene, madžarska dramska skupina pa vadi dramo Miška Kranjca »Pot do zločina«, prevedeno v madžarsko. Delo režira Stefan Horvat.

S polnim elanom vadi god-

delih, ki so jih uprizorjali še na učiteljskih, ob tem pa ne upoštevajo novo, povsem spremenjeno okolje.

Spodbudno je tudi to, da se bodo vrste režiserjev še pomnožile. Predlani je priredil okrajni svet »Svobode« in pro-



Uprizoritev »Dnevnika Ane Frank« v M. Soboti

svetnih društev režiserski tečaj v Verzeju. Polovica teh, ki so tečaj končali, pa je pozneje odšla iz našega okraja. Za lanske republiške režiserske tečaje v Kopru so prijavili iz vsake občine po dva udeležence, sprejeti pa so bili iz vsega Pomurja le trije. Letos so jih prijavili dvanajst. Sodeč po obljubah, bodo vsi tudi sprejeti. Okrajni svet »Svobode« in prosvetnih društev sodi, da bi naj ti novi režiserji vodili v svojih občinah repertoarno politiko in utrli pot k kvaliteti. Med režiserji amaterskih odrov v Pomurju pa je že da-

zarjajo igre v tesnih prostornih.

Zato je tudi razumljiva pobuda okrajnega sveta »Svobode« in prosvetnih društev, ki se zavzema za smotrno koordinacijo nastopov dramskih skupin. Če bi dramske skupine — na primer — v šestih vaseh neke občine postavile na oder šest različnih iger in z njimi gostovale v ostalih vaseh, bi si občinstvo teh vasi lahko ogledalo v eni sezoni šest različnih predstav. Ta pobuda je vsekakor koristna, enako pa velja tudi za predlog o okrajnem tekmovanju

SOBOŠKI FILMSKI BAROMETER

Ze takoj v začetku lahko zapišemo, da je repertoar soboškega kinematografa v tem mesecu pestro in solidno izbran, čeprav se ne dviga nad povprečje ostalih okrajnih in pokrajinskih središč v Sloveniji, za katerimi izmed teh pa tudi občutno zaostaja. Filmi, ki smo jih že videli:

»Bilgami«, »Lačni kapetani«, »Skandali«.

komu izmed nas bo še dolgo v spominu njegov lik profesorja Simovića, čigar dilema je osnova vse drame.

Prostor nam ne dovoljuje, da bi se podrobno zadržali pri vseh filmih, ki smo jih ali pa jih bomo videli ta mesec v soboškem kinu. Podrobneje bi se zadržali le pri treh. Najprej pri filmnem Dickensovem romanu britanskega proizvajalca Arthur Rank 1958.

ZGODBA O DVEH MESTIH

V tem Dickensovem romanu ne najdemo samo ganljive in melodramatske gradene fabule, pobavne in patetične in sentimentalnosti, kar je značilno za nekatere prejšnje Dickensove romane. V tem delu se je Dickens večje poslužil dejstev in realnega življenja in zgodovinske resnice ter jih prenesel na njemu svojstven način v svet romana in domišljije. Razumljivo je, da je knjižno delo s takimi značilnostmi doslej že štirikrat pritegnilo filmske ustvarjalce. Rankov film, ki ga bomo gledali 16.—17. marca, pa je že peta filmska zgodba tega romana. Dejanje se dogaja pred koncem 18. stoletja, v času, ko se je francosko ljudstvo pripravljalo, da z revolucijo obračuna z družbenimi krivicami in barierami.

Ob robu temu filmu le še to, da je dal Dirk Bogarde (»Zdravnik v hiši«, »Veter ne zna bratje«) v vlogi odvetaika Sydneya Cartonja kreacijo, ki jo smatramo kot doslej najboljšo v njegovi igalski karieri. Njegov Sydney Carton — njegova smrt je edina plemenita gesta v njegovem jalovem življenju — je žalosten lik malce zlobnega in sarkastičnega pijanca, popolnoma nasproten liku junaka vse do zadnjega prizora. V njegovi kreaciji Cartonja ni romana.

dramskih skupin. Po tem predlogu naj bi dve najboljši skupini nastopili v Murski Soboti. Tudi na ta način bo moč doseči pomemben napredek pri kakovosti in boljši ravni dramskih uprizoritev v Pomurju. Bj. S.

VESELI VEČER V VUČJI GOMILI

Prejšnjo soboto je kulturno-prosvetno društvo iz Bogojine nastopilo z Veselim večerom v Vučji gomili. Program je zelo dobro poizvil instrumentalni kvintet »Divji loveci«, nekaj humorističnih točk ter moški in mešani pevski zbor. Predstava je bila pri občinstvu sprejeta z velikim zadovoljstvom, saj so se vsi zelo potrudili. Prireditve je bila zelo dobro obiskana. Z istim programom je skupina nastopila v Filovcih in Dobrovniku.

»NA OGLEDIH« NA TISINI

Mladina iz Tropovec je v nedeljo v zadrugnem domu na Tisini priredila veselico »Na ogledih«. Obisk je bil dober in tudi uprizoritev.

GLASBENA PRIREDITVE V BOGOJINI IN NA TISINI

Zadnji nedelji so učenci glasbene šole v Murski Soboti priredili dva uspeša koncerta in sicer prvega v Bogojini in drugega na Tisini. Z obema nastopoma so zadovoljili številno občinstvo, ki se je zbralo na obeh prireditvah.

»LJUBEZEN V KLETI« V PUČONCIH

V nedeljo je dramska skupina soboške gimnazije gostovala v Pučoncih z dramo Toneta Cufarja »Ljubezen v kleti«. Soboškemu občinstvu se bodo s to dramo predstavili kasneje, prej pa bodo gostovali še v ostalih krajih.

tike in prav zaradi tega je lik mnogo bolj prepričljiv in pretresljiv. Pretresljiva je tudi usoda Marie Gabelle, ki jo igra Marie Versini. Edini svetli žarek tragičnega zadnjega prizora pod giljotino je vedrost smage nad samim seboj v Cartonovem srcu.

Zelo dolgo smo čakali na ameriški barvni film po istoimenskem romanu Ernesta Hemingwaya

KOMU ZVONI

Za filmske producente je znano, da imajo dober nos. Zato so običajno filmske prireditve Hemingwayevih romanov le polovični Hemingwayi. Za producente je pomembna v prvem planu le komercialna in utegne se zgoditi, da bo navzlic mojstrski igri Gary Cooperja in Ingrid Bergmanove ob gledanju filma razočaran marsikdo, ki ga je ta Hemingwayev roman navdušil in prevzel. Dejstvo, da film ni novejši proizvodnje, moti le to, da režiserju ni vselej uspelo prepričati producenta o najdragocenejših umetniških vrednotah, ki jih je v romanu obilo. Temu se ne smemo čuditi, saj je filmska zasnova povsem drugačna kot v romanu.

Navzlic vsemu filmu ne kaže odrekati umetniške izrazne moči. Drugo vprašanje je, v kolikor nas bo ogrel in pritegnil, saj je znano, da se Hemingway pogosto odreče zaradi producentskih muh, ki iščejo v njegovih delih predvsem erotiko in podobne komercialne pritlikave, sočtovstva filmske zgodbe. Razočaranje s producenti je doživel Hemingway tudi ob filmu »Zbogom orožje«. Film »Komu zvonijo« bo na sporedu 25.—27. marca.

Za konec še nekaj besed o ameriškem filmu proizvodnje Universal International 1957 (na sporedu bo 30.—31. marca)

POTEMNELI ANGELI

Za ta film po W. Faulknerjevem romanu »Pylons« je značilno, da je njegova filmska zgodba mnogo prikupnejša od romana. Nobelovega nagradjenca Faulknerja so se hollywoodski producenti dolgo ogibali. Prav nič se ne smemo čuditi, če zvevmo, da se je režiser filma Douglas Sirk zelo trudil, da bi prejel mračno sliko Faulknerjevega ambijenta na koncu z malce optimizma, česar v romanu ne najdemo. Čeprav ni sledi piščevji zasnovi, kritika sodi, da je ta Sirkov film doslej najvernejša adaptacija Faulknerjevega romana. Zgodba in tragičen konec letalskega asa iz prve svetovne vojne Reggerja Shumana nista vsakdanja. Te velja tudi za vlogo novinarja Burka (Rock Hudson) in razočarano letalčevno ženo La Verne (svetlostlasi Dorothy Malone). Navzlic temu pa je film prepričljiv in nedvomno bo pritegnil tudi nas.

TEHNIČNA VZGOJA - DEL SPLOŠNEGA IZOBRAŽEVANJA

V društvih Ljudske tehnike v Pomurju 2222 članov

Še vedno prevladuje mnenje, da je glavna naloga društev Ljudske tehnike dajati ljudem možnost za »tehnično izživljanje« — Kljub temu, da imajo kmetijske zadruge iz leta v leto več kmetijskih strojev, ni čuti primernega sodelovanja zadrug z Ljudsko tehniko — Precejšnje organizacijske in finančne težave okrajnega odbora Ljudske tehnike pri uvajanju tehnične vzgoje — Republiško tekmovanje traktoristov letos v Murski Soboti

V 28 organizacijah LT v Pomurju je vključenih precejšnje število članov, med njimi 182 pionirjev in 153 žena. Poleg tega deluje na območju naše kraja še 7 avtomoduštev s 1340 člani, 4 radioklubi, 2 fotokluba in brodersko društvo. Letos bo ustanovljeno tudi društvo traktoristov in strojnih tehnikov.

Glede na vedno večje potrebe po splošnem tehničnem znanju ljudi si okrajni odbor Ljudske tehnike prizadeva, da vključi v sistematično tehni-

no vzgojo čimvečje število državljanov, pri čemer je seveda nujno, da delujejo vsa društva bivših Zvez pod okriljem Ljudske tehnike. Tako bo Ljudska tehnika mnogo lažje izvajala svoje naloge in prikazala pravi namen delovanja društev in organizacij Ljudske tehnike. Pri okrajnem odboru LT so določili, da se vedno prevladuje mnenje, da je glavni namen Ljudske tehnike dajati ljudem možnost »tehničnega izživljanja«, čeprav so samo lani usposobili na treh tečajih 140 traktoristov, prav tako pa je več sto ljudi uspešno končalo tečaje za voznike motornih vozil. Prav kmetijske zadruge, ki imajo od tehnične vzgoje največ koristi, pa kažejo premalo zanimanja za tesnejše sodelovanje z Ljudsko tehniko. Bili so celo primeri, da zadruge niso pustile svojih traktoristov na tekmovanje traktoristov ali na tečaje. Zato tudi ni čudno, če so bili do nedavna primeri, da kmetijske zadruge niso imele dovolj traktoristov.

Pri okrajnem odboru Ljudske tehnike delujeta dve komisiji: komisija za kmetijsko-tehnično vzgojo in komisija za tehnično vzgojo šolske mladine, v kratkem pa nameravajo imenovati še komisijo za elektrotehniko in industrijska vprašanja. Letos bodo te komisije organizirale društva kmetijskih strojnikov, razstave tehničnih izdelkov, prav tako pa naj bi prišli letos ustanovljati tudi društva Ljudske tehnike v podjetjih. Doslej delujeta taki društvi le v podjetju Planika v Turnišču in

pri Agrotehniku — servisu v Ljutomeru.

Tako okrajni odbor LT kot posamezna društva nimajo dovolj strokovnega kadra in prostorov za delavnice in podobno. Zato se tako pri okrajnem odboru kot tudi pri nekaterih občinskih odborih LT močno zavzemajo za gradnjo domov Ljudske tehnike. V Radgoni so že uredili primerne prostore za avtomoto društvo, letos pa nameravajo pričeti z gradnjo prostorov tudi v Lendavi. Vsekakor pa sodi med največje težave pri delu Ljudske tehnike pomanjkanje finančnih sredstev. Letos predvidevajo večje število tečajev za radioamaterje, fotoamaterje, tečaje za voznike motornih vozil, za elektrostrojništvo itd. Za organizacijo vseh teh tečajev so potrebna precejšnja sredstva, ki jih med vsemi društvi LT najlažje zberejo avtomoto društva. Zato je popolnoma umesten in posnemajo vredni primer Avtomoto društva Lendava, ki bo dalo vsakemu društvu kakor tudi občinskemu odboru Ljudske tehnike po 10 tisoč dinarjev.

Na splošno je moč trditi, da je delo Ljudske tehnike najbolj živo v Lendavi, kjer je dal občinskemu odboru LT nekaj sredstev tudi svet za prosveto in kulturo pri občinskem ljudskem odboru.

Tehnični napredek, ki si utira pot tudi v pomurske kraje, zahteva vedno večjo skrb, da se ljudje seznanjajo s pridobitvami tehnike. Predvsem mladina kaže za to veliko zanimanje. Zato bo potrebno v okviru Ljudske tehnike organizirati tehnično vzgojo, ki vedno bolj postaja del splošne izobrazbe vsakega posameznika. Vsekakor bo nujno ob tem dati iz leta v leto Ljudski tehniki tudi večjo materialno podporo.

Radenske zadruhnice zelo aktivne

Zaključek tečaja so žene - zadruhnice povezale s proslavo Dneva žena in delovno konferenco

V nedeljo je bil v Radencih zaključek tritedenskega prirokovalega šivskega tečaja, ki se ga je udeležilo 45 žena-zadruhnice iz Radence, Sratoce in Hrašnja-Mote. Zaključek tečaja so povezale s proslavo Dneva žena in delovno konferenco. O pomenu 8. marca je govorila predsednica zadruhnice tov. Anica Milinarič, o preobrazbi kmetijskih žena pa sekretarka občinskega komiteja ZKS tov. Marija Levar.

Na delovni konferenci so sprejele žene-zadruhnice več sklepov za bodoče delo. Po vaseh bodo organizirale tečaje za skuhavanje sadja in pripravljale sadnih sokov. Prevele bodo v oskrbo 1 ha jagodičevja. Posadile bodo okrog 60 arov ranega krompirja. Zadruga jim bo pripravila zemljo in preskrbela reprodukcijski material. Izkupile bodo po-

rabile za ogled mednarodne gospodinske razstave v Zagrebu. Priredile bodo predavanja o prasičereji in perutinarstvu. Dalje so se zadruhnice obvezale, da bodo pomagale opraviti na zadružni ekonomiji žetev in sušenje sena.

Ze dolgo ni bilo zbranih v Radencih toliko žena in deklet, kakor na tej prvi delovni konferenci. Omeniti je treba, da so nekateri kolektivi s svojo številno udeležbo pokazali veliko zanimanje, tem pa naj bi sledili tudi drugi. Največjo udeležbo odraslih so zabeležili v lendavski in ljutomerski občini, nekoliko manjšo v ostalih.

Za varnost v prometu

Okrajna komisija za varnost v prometu je z nedavno akcijo dosegla dokaj zadovoljive rezultate ter je bila v republiškem merilu posebej pohvaljena. Nedavne kino predstave o zaščiti človeka v prometu, ki so bile v vseh občinskih centrih in v vseh večjih krajih, si je ogledalo preko 10.000 ljudi, od tega kar 7245 iz vrst šolske mladine. To je brez dvoma lep uspeh ter primeren prispevek k

VESTI iz NAŠIH KRAJEV

TEČAJI ZA ŽENE IN DEKLETA

Komisija za delo z ženami pri občinskem odboru Socialistične zveze Radgona je organizirala za žene in dekleta polni drugi mesec trajajoči šivalni tečaj. Obiskuje ga 55 žena in deklet iz Radgone in bližnje okolice. Tečaj prireja tovarna šivalnih strojev Mirna na Dolenskem, ki je dala na razpolago tudi 12 šivalnih strojev. Pred tem tečajem je bil enomesečni prirokovalec te-

čaj, ki ga je obiskovalo 60 oseb.

Društvo za napredek gospodinjstva pa je organiziralo enomesečni kuharski tečaj, ki ga obiskuje 14 deklet, vodi pa ga gospodinska učiteljica tovarnišča Sovič. Tečajnice so večinoma gospodinske pomočnice, ki si bodo v tem času izpolnile znanje v praktičnem kuhanju.

RAZKRIZJE

V mesecu marcu je imel poravnalni svet na Razkrižju že tretjo razpravo. Doslej so obravnavali 22 zadev.

BUČKOVCI

Kot povsod drugod v Pomurju, smo tudi v Bučkovcih letos primerno pustovali. Organizirali smo pohod otroških mask, zvečer pa smo si ogledali češki film »Dobri vojaki Svejke«.

Nepredvideni mraz je našim kmetovalcem onemogočil čiščenje in škropljenje sadnega drevja, ki je bilo ob prejšnjih toplih dneh že v polnem teku.

Kmetijska zadruga Bučkovci je organizirala nekaj poučnih predavanj, na katerih so zabeležili precej lep obisk. Podobno je precejšnje zanimanje za kuharski tečaj in kmetijsko nadaljevalno šolo.

TISINA

Na Tišini so pričeli z večernim seminarjem, na katerem študirajo knjigo tov. E. Kardelja »Socialistična preobrazba vasi«. Seminar obiskujejo člani zadružnega sveta in odborov osnovnih organizacij SZDL.

Zadnjo nedeljo so imeli na Tišini starši roditeljski sestanek.

VIDEM OB ŠČAVNICI

Pri Vidnu ob Ščavnici so pred nedavnim zaključili gospodinski tečaj, ki ga je obiskovalo 30 deklet in žena. Ob koncu tečaja so priredile lepo razstavo, ki si jo je ogledalo precejšnje število ljudi.



V prejšnjem tednu so ponekod vinogradi že oživil: vinogradniki so obrezovali trto. Toda z novim hladom je bilo delo prekinjeno.

VANEK ŠIFTAR SPREMEMBE IN DOPOLNITVE V KAZENSKEM ZAKONIKU

(Nadaljevanje)

Z vsemi temi določbami Kazenskega zakonika je postavljen velika odgovornost pred nas vse, da se moramo mnogokrat čuti bolj odgovorne za vzgojo otrok kot pa se. Zato tega je v Kazenskem zakoniku tudi določeno, da so lahko kaznovani z zaporom najmanj treh mesecev: oče, mati, skrbnik ali druga oseba, ki GRDO RAVNA Z MLADOLETNIKOM ali pa ZANEMARI MLADOLETNIKA, ZA KATEREGA MORA SKRBETI, s tem, da se hudo pregreši zoper svoje dolžnosti skrbni in vzgoje. Ob tem naj še omenimo novo določilo, da so lahko prav tako kaznovani vsi, ki silijo mladoletnika K PRETIRANEMU DELU ali k delu, ki ni PRIMERNO NJEGOVI STAROSTI ALI K PROSJAČENJU ali pa ga iz koristiljublnošti navajajo k drugim dejanjem, ki so škodljiva za njegov razvoj. Kazenski zakonik pozna več kaznivih dejanj, s katerimi hoče zaščititi mladoletnike in tako smo že omenili postrežbo mladoletnikom z alkoholnimi pijačami. Na novo, prav zaradi skrbi za družino, je določeno kaznivo dejanje: kršitev družinskih obveznosti, ki je v tem, da se kaznuje z zaporom najmanj treh mesecev TISTI, KDOR ZANEMARJA SVOJE ZAKONITE DRUŽINSKE OBVEZNOSTI IN PUSTI S TEM V TEŽKEM POLOŽAJU DRUŽINSKEGA ČLANA, KI NE MORE SAM SKRBETI ZASE. V slučaju, da tak družinski član se-

radi tega zgubi življenje ali si hudo pokvari zdravje, pa je storilec lahko kaznovan tudi s strogim zaporom do osemih let. Pripomnil bi, da so s tem določilom zajeti vsi družinski člani, torej tudi stari, bolani ljudje, ki večkrat ob skromnem prevziku, katerega dobivajo kot miloščino, ne morejo živeti ne umreti.

Novela zakonika o kazenskem postopku uvaža v postopek mladoletnikov skrbstveni organ. Skrbstveni organ sodeluje v postopku že od začetka, vmes se seznaja s postopkom in daje svoje predloge ter ima celo pravico do pritožbe zoper odločitev javnega tožila. Mladoletnikom izrekajo sankcije za storjena kazniva dejanja posebnih senati za mladoletnike, katerim predseduje sodnik za mladoletnike. Novost je tudi v tem, da se lahko obravnavanje kazenskih dejanj mladoletnikov koncentrirajo pri enem okrajnem sodišču, če je teh več v kraju. Tako bi bilo morda najumestnejše, da se v našem kraju koncentrirajo obravnavanje mladoletnikov pri Okrajnem sodišču v Murski Soboti. Okrajna sodišča obravnavajo kazniva dejanja, ki so jih storili mladoletniki, za katere je zagrožena denarna kazen, kazen zopora ali kazen strogega zopora do petih let. V tem je izjema stvarne pristojnosti. Po novem torej sodijo okrajna sodišča mladoletnike le za kazniva dejanja, za katere je zagrožena hujša kazen od petih let strogega zopora.

Velike in omebe vredne so še določbe: v senatu, ki na okrožnem sodišču odloča po pritožbah, sodelujejo tudi porotniki. To je velika novost in pomembna tudi za nadaljnji razvoj vloge in pomena sodnikov porotnikov v našem sodstvu. V kazenskih zadevah mladoletnikov lahko odloča senat za mladoletnike na glavni obravnavi ali pa samo na seji. Na seji lahko izreče senat vzgojni ukrep mladoletniku brez njegove prisotnosti, medtem ko sme izreči zavodski ukrep in mladoletniški zapor le po opravljeni glavni obravnavi, na kateri pa mora biti vedno prisoten mladoletnik.

Omeniti moram še, da je pri obravnavanju kazenskih zadev mladoletnikov javnost vedno izključena. Vsak, kdor sodeluje V TEM POSTOPKU, MORA VSE, KAR JE ZVEDEL, ČUVATI KOT TAJNO, drugače lahko kazensko odgovarja. Večkrat smo srečali primere, da je obravnavanje odnosov med starši negativno vplivalo na mladoletnika, večkrat so se posamezne priče obotavljale povedati v prisotnosti drugih to, kar jim je bilo znano o mladoletniku, njegovih domačih razmerah in o okolju, v katerem živi. Po noveli je sedaj možno, da se lahko v posameznih primerih odstranijo iz dvorane vsi drugi razen tistega, ki je zaslišan, članov senata, skrbstvenega organa, branilca in javnega tožila. S tem naj se pomore, da se pred sodiščem

stvar čimprej in čimbolje razjasni, predvsem pa naj razpravljanje o domačih razmerah ne vpliva negativno na morda že skajlene odnose med starši in otroci. Postopek v kazenskih zadevah mladoletnikov je nujen in mora biti hiter ali ne na škodo kvalitete. Omeniti moram še sorazmerno pogoste primere, da starši ali pa starejši navajajo mladoletnika na kazniva dejanja: pošiljajo jih na tatvine, učijo jih, kako je treba začeti s tatvinami poljskih pridelkov ali pa jih vabijo s seboj, ko hodijo ponoči po kokihi itd. S takimi pojavi moramo obračunavati in tukaj moramo začeti, če hočemo zmanjševati kriminal mladoletnikov in kazniva dejanja v naši družbi.

Vse navedene spremembe so važne tudi za naš bodoči razvoj kazenskega prava: za postopek proti delovnemu človeku, ki že pozablja ali je že pozabil ali pa sploh ne pozna razmer stare družbe, starih družbenih odnosov.

SPREMEMBE V KAZENSKEM ZAKONIKU, NASTALE V ZVEZI Z NASIM DRUŽBENO-EKONOMSKIM RAZVOJEM PO LETU 1951

S Kazenskim zakonikom se pri nas varuje pred nasiljem, samovoljo, gospodarskim izrabljanjem in pred drugimi družbi nevarnimi dejanji: osebnost državljanov, njihove v ustavo in zakoni zagotovljene pravice in

svobodu; prav tako pa tudi našo socialistično družbeno ureditev, varnost in neodvisnost ter naš državni red.

Ker se z uspehi, ki jih vsakodnevno ustvarjajo delovni ljudje, ob nenehnem razvijanju samoupravljanja, naglo spreminjajo naše razmere, pogostoma opažamo, da so nekateri predpisi postali kmalu neuporabljivi in zastareli, da posamezne določbe nedovoljno varujejo, celo če že ne zavirajo našega razvoja.

Od leta 1951, ko smo šele začeli z delavskim samoupravljanjem, je nastalo mnogo novih sprememb. Naša država, ki je bila tedaj industrijsko in kmetijsko nerazvita, zdaj že močno pomaga s svojo industrijo in izkušnjami drugim manj razvitim, večerjajo se nesvobodnim narodom in celo več, uvaža novo prakso v mednarodne odnose. V teh letih smo zgradili tudi nov komunalni sistem, kjer prihaja vedno bolj do izraza nagrajevanje vsakega po njegovem delu. Vsi ti uspehi in te spremembe so zahtevale, da se odpravijo nekatera kazniva dejanja, ki so bila nujna v administrativnem obdobju odnosa, da se nekatera dejanja, ki so se pokazala v sedanjosti kot družbeno nevarna za naš razvoj, uzakonijo kot nova kazniva dejanja. Tako je v posebnem delu, kjer so določena kazniva dejanja, bilo odpravljenih 13 členov, a 27 pa je novih. Kot kazniva dejanja so odpravljena tudi

taka, ki jih zdaj že urejajo sami ekonomski odnosi n. pr.: razpečanje slabih izdelkov; danes jih nihče ne bi kupoval in tudi kolektiv ne prodajal, ker so njihovi osebni prejemki že vezani na uspeh gospodarske organizacije. Odpravljeno kot kaznivo dejanje je kršitev prepovedi prometa z nepremičninami. Z določitvijo zemljiškega maksimuma, z uspehi gospodarskih organizacij in uspešnim uvajanjem kooperacije, smo že ustvarili nove pogoje za promet s kmetijskimi zemljišči. Ker nimamo več obveznih oddaj kmetijskih pridelkov, je skoraj že smešno, da bi imeli v Kazenskem zakoniku kot kaznivo dejanje še vnaprej neizpolnitev obvezne oddaje kmetijskih pridelkov.

Nekatera kazniva dejanja so po svoji naravi sedaj prešla med prekrške, a nekateri prekrški pa so zaradi svoje družbene nevarnosti postali kazniva dejanja kot n. pr.: postrežba mladoletnikom z alkoholnimi pijačami ali NEUPRAVICA ZAPOSLOVITEV TUJE DELOVNE SILE. O šušmarstvu v gradbeništvu in drugih dejavnostih je bilo že precej govora. Inšpekcijski organi odkrivajo ilegalne »gospodarske organizacije«, ki so večkrat imele le formalno privatno firmo ali pa celo niti ne. Odlej se lahko kaznuje z zaporom, KDOR VE DOKA KRŠI PREDPIS, S KATERIMI JE OMEJENA ZAPOSLOVITEV TUJE DELOVNE SILE v zasebnih obratih ali pri drugih delih, ki jih izvajajo zasebniki v lastni režiji, in zaprosi veliko več delavcev kot bi jih po predpisih smelo.

(Konec prihodnjaj)

Ustanovljena Nogometna podzveza Pomurja

V nedeljo je bila v M. Soboti v prostorih »Zvezde« ustanovljena skupščina Nogometne podzveze Pomurja. Ustanovnega obrednega zbora sta se udeležila tudi predsednik in tajnik mariborske podzveze ter številni delegati iz različnih klubov Pomurja.

Do ustanovitve Nogometne podzveze Pomurja je prišlo zaradi potrebe, da bi se nogometna igra še bolj razvila in prodrla v sleherni pomurski vas. Tudi to, da bi postala organizirana, je narekovalo njeno ustanovitev. Za Pomurje je to velika pridobitev, ker bo lahko Nogometna podzveza Pomurja posvetila večjo pozornost nogometnim klubom, prirejala razna tekmovanja ter skrbeli za vzgojo kadra. Tako bo n.p.r. lahko posvetila več pozornosti malemu nogometu, katerega bi naj gojile vse šole.

Odslej bo uvedena tudi registracija in vse, kar je potrebno za ustanovitev nogometnega kluba pri Podzvezi v M. Soboti. Ustanovitev Nogometne podzveze v M. Soboti so vsi pomurski nogometni klubi pozdravili. Za predsednika Nogometne podzveze Pomurja je bil izvoljen Franjo Škarabot, za sekretarja pa Henrik Hakl.

D. B.

VELIK USPES ŠAHISTOV GIMNAZIJE

V soboto, 5. t.m. je gostovala gimnazijska šahovska ekipa v Celju, kjer se je pomerila z ustreznimi moškimi in ženskimi vrstami. Dvojbo je bil na deseti deskah, tako, da so na prvih sedmih igrali dijaki, na treh ostalih pa dijakinje.

Se pred tekmovanjem je veljalo mnenje, da je celjsko šahovsko moštvo eno najuspešnejših, saj je doslej vse svoje nasprotnike v dvo bojih gladko premagalo. Prav zaradi tega so veljali za favorita omenjenega dvojboja. Celjani imajo v svojem moštvu tudi tri drugokategorijske. Kljub vsemu pa je moral izvrsten

Lani: VELIK NAPREDEK

Redna letna skupščina Okrajnega rokometnega odbora za Pomurje

V nedeljo, 6. marca t.l. je bila v Domu »Partizan« M. Sobota druga redna letna skupščina okrajnega rokometnega odbora. Skupščine se je udeležilo veliko delegatov, rokometnih sodnikov, funkcionarjev in simpatizerjev. Med drugimi se je skupščine udeležil tudi načelnik OZ »Partizan« tov. Flegar.

Skupščina je bila zelo dobro pripravljena. Poročila so bila temeljita. Zajemala so temeljne probleme in osnovne značilnosti ter navajala mnogo priporočil bodočemu UO in IO za še uspešnejše delo. Iz vseh teh poročil povzemamo naslednje:

Rokomet v Pomurju je v minulem letu zelo napredoval, tako glede števila registriranih sekcij in klubov, kakor tudi glede neregistriranih, ki so se pojavljali na tekmovanjih. Tako je v jesenski moški ligi sodelovalo letos 6 moštev, ki so odigrali za 4. prvenstvo skupno 15 prvenstvenih tekem. V obdobju enega leta se je ustanovila tudi ženska liga, v kateri so sodelovala tri moštva in odigrala tri tekme. Ustanovljena je bila tudi pionirska liga, v kateri so tokrat tekmovali že za 3. prvenstvo. Skupaj je bilo torej odigranih 34 prvenstvenih tekem v M. Soboti, Beltincih in Lendavi. Na vseh teh tekmovanjih je sodelovalo 18 moštev, katerih igralci so dosegli 1023 zadetkov.

Jesenski prvaki so: moštvo TVD Partizan M. Sobota pri Ljuti, ESS pri Člančah in Osnovna šola II. pri Pionirjih.

V primerjavi s prvenstvenimi tekmami je bila mnogo večja dejavnost prav v obliki prijateljskih tekmovanj. Teh je bilo zabeleženih čez 1300. Od tega odpade 969 tekem na moška moštva, 286 tekmovalcev na pionirsko in 45 tekmovalcev na žensko (B). Vseh 1300 igralcev je sodelovalo na 89 prijateljskih tekmovanjih. Izmed teh so vsekakor bila najpomembnejša srečanja z Branikom, Kovinarjem, Čakovcem in Dravo iz Ptujja, s katero so navezani že zelo tesni stiki.

Največji uspeh je bil dosežen v minulem letu na rokometnem prvenstvu »Partizan« Slovenije za leto 1959, ko so člani zasedli tretje in mladinci četrto mesto. Od vseh pa so bili najboljši pionirji, ki so na prvenstvu v Kopru zasedli drugo mesto.

Ze omenjenih vseh 1300 tekmovalcev (samo iz prijateljskih tekmovanj) je sodelovalo v 18 moštvih iz Pomurja. Od skupnega števila odpade 5 moštev na društva »Partizan«, 9 na šolska društva in aktivne ter 4 na ostala moštva — priložnostna, kot so bila: Brigadirji, Srednješolci in LMS.

Največ tekem je odigral »Partizan« M. Sobota, ki beleži 26 tekem. Drugo je SD ESS z 21 prijateljskimi tekmami. Sledijo SAG, ki je odigral 19 tekem, »Partizan« Beltinci 17, Osnovna šola II. 15, Učiteljske 10 itd.

Glede na kraj, v katerem je bilo odigranih največ tekem, lahko ugotovimo, da zelo izstopa M. Sobota s 69 tekmami. Sledijo Beltinci 8, Čakovca 4, Ptuj 3, Ljutomer 2, Lendava 1 in G. Radgona 1.

Ugotovljeno je bilo prav tako, da je v Pomurju uporabljivih 10 rokometnih igrišč, na katerih lahko sodi 6 sodnikov in 6 sodniških pripravnikov. Ustanovljena pa so bila tudi nova moštva na Učiteljski in v Krogu.

Vodstvo okrajnega rokometnega odbora je opravilo veliko dela. Problemov je bilo mnogo, posebno tedaj, če pripomnimo, da je UO reševal tudi razna vprašanja, ki sicer spadajo v okvir reševanja posameznih moštev in društev.

Sicer pa je splošna značilnost, da so bili v UO sami mladi ljudje. Od teh so bili skoraj vsi izvoljeni v novi odbor, ki si je zadal s programom dela velike naloge. Ena izmed največjih je nadaljevanje vseh treh pomurskih lig, nekaj prijateljskih turnirjev, priprave za I. festival telesne kulture Pomurja, kvalifikacijske tekme za vstop v republiško rokometno ligo, troboj mest in podobno.

Dalje so si zadal osnovno nalogo izpopolniti in povečati število strokovnega kadra in sodnikov, predvsem pa povečati število igrišč.

Ob koncu skupščine se je v imenu novoizvoljenih članov UO zahvalil prof. Titan, ki je bil tokrat že četrtič izvoljen, in obljubil vsem navzočim, da se bodo potrudili v olimpijskem letu razširiti rokomet tak, kot se nobeno leto doslej.

-n-n

Sobota : Branik 3:3 (3:1)

Kljub slabemu vremenu je v nedeljo vladalo za srečanje Branik : Sobota veliko zanimanje. Posebno je zato, ker je to zadnja nedelja pred težko prvenstveno tekmo z Mariborom. Ljubitelji nogometa, posebno pa simpatizerji nogometnega kluba Sobote, so bili po zadnjih prijateljskih

skih tekmah zaskrbljeni zaradi slabe igre soboških nogometašev. Vendar je nedeljska igra pokazala, kar je za naš klub že znano, da igra proti slabemu slabše in proti močnejšemu boljše. Zato upam, da nas v nedeljo ne bodo razočarali.

Sedaj pa še nekaj o nedeljski tekmi. Tekma je bila prijateljska, vendar od začetka do konca hitra, borbena ter polna kombinacij. Za zmago sta imeli obe moštvi več priložnosti, vendar neodločen rezultat najbolj ustreza igri. Prvih dvajset minut so se domačini nekako bolje znašli, saj so večkrat s hitrimi napadi ogrozili nasprotnikova vrata. Tudi gostje so nekajkrat izvedli protinapad in tako v dvajseti minuti dosegli preko Lamze prvi gol. Minuto kasneje je Sober zapravil drugo stodoletno priložnost. Prejeti gol je malo vplival na igro, gostje so se otreli pritiski in sledili so hitri napadi. V 25. minuti je lepo podano žogo Sober spremenil v gol ter po dobri rezultat na 2:0. Le minuto kasneje je s hitrim prodorom Lamza ponovno dosegel zadnji gol za goste. Kljub prejetim trem golom ni bilo opaziti na igrišču pri domačih igralcih malodušja. Nasprotno, napadi so bili vedno bolj nevarni in tako je že v 30. minuti Maučec uspešno prodreti v kazenski prostor, kjer je ostro streljal. Gol je preprečil igralec Donko, ki je žogo prijel. Sodnik je dosodil 11-metrovko, katero je odlični vrata Eferl ubranil. Napadi domačinov so bili kronani šele v 33. minuti, ko je Maučec ponovno prodrl ter dosegel prvi gol. Do konca prvega polčasa so se vrstili napadi z obeh strani, vendar gola ni bilo.

MARLJIVI PIONIRJI — atleti

30 pionirjev PSD »Mladost«, ki imajo veselo do atletskega športa, trenirajo pod strokovnim vodstvom že od decembra. V zimskih mesecih so trenirali v Fazaneriji in v telovadnici, koncem februarja pa so se preselili na novo atletsko stezo pri gimnaziji, kjer vadijo trikrat na teden. Najmarljivejši so na treningih Jože Gajšek, Jože Rader, Metja Močan in Jelka Grmič. Spomladanski kros bodo izvedli v začetku aprila, v začetku maja pa bo, kot kaže, društveno prvenstvo. Nato bodo povabili tudi najboljše atlete — pionirje iz G. Radgone in Ljutomerja — ter se pomerili z njimi v prijateljskem dvojboju.

Atletski klub Branik iz Maribora je povabil najboljše atlete v Maribor. Tja bodo odšli sredi meseca maja okrepčeni z nekaterimi atleti iz G. Radgone in Ljutomerja, ekipa Branika pa jim bo vrnila obisk enkrat pozneje. Pripravljajo se tudi na prvenstvo osemletnih šol Pomurja.

Za zdaj društvo še priamankuje najpotrebnejših atletskih rekvizitov.

J.

Ustanovljen aktiv Partizan — Grafičar

Minulo nedeljo je bil ustanovni občni zbor telesno-vzgojnega aktivna Grafičar, ki bo deloval pod okriljem matičnega društva — soboškega TVD Partizan. V novoustanovljeni aktiv se je vključilo okrog 60 delavcev in delavk CZP »Pomurski tiske«, med njimi pretežno mladina, ki želi aktivneje delovati na telesno-vzgojnem in športnem področju.

Osnovni namen kluba je, da v prvi vrsti podpre prizadevanja matičnega društva pri uveljavljanju telesne vzgoje v delovnih kolektivih, saj bo svoj delovni program povsem vskladal s programom matičnega društva, mimo tega pa bo v podjetju doseženo tudi načrtnejše in stalnejše delovanje na športnem področju, za katero kažejo člani kolektiva veliko zanimanje, a je tudi potrebno za še boljše uspehe kolektiva na vsakoletnih grafičnih športnih igrah in podobnih tekmovanjih, kjer je kolektiv že doslej sodeloval. Delovanje aktivna, ki ima tudi svoj upravni odbor in tehnično komisijo, bo osredotočeno v večjih telesno-vzgojnih in športnih sekcijah.

ŠAHOVSKO PRVENSTVO NA OSNOVNI ŠOLI I.

Pionirski starejšinski svet je v nedeljo popoldne organiziral prvenstvo šole za posameznike, na katerem je skupno igralo 46 mladih šahistov. Borbe za točke so bile zelo napete in so trajale ves dopoldan. Končno je med mlajšimi pionirji od 7 do 11 let zmagal Franc Stare z 8,5 točkami pred Petrom Duhom (7,5) in Jožetom Haklom (7 točk). Pri starejših pionirjih pa sta zmagala Stan-ko Sraka in Boris Firm, ki sta oba nabrala po 10 točk. Pri mladincih od 14 do 16 let je zmagal Milan Vertot s 5,5 točkami pred Gezo Skaličem (4) in Jožetom Emrijem (4).

J.

cih malodušja. Nasprotno, napadi so bili vedno bolj nevarni in tako je že v 30. minuti Maučec uspešno prodreti v kazenski prostor, kjer je ostro streljal. Gol je preprečil igralec Donko, ki je žogo prijel. Sodnik je dosodil 11-metrovko, katero je odlični vrata Eferl ubranil. Napadi domačinov so bili kronani šele v 33. minuti, ko je Maučec ponovno prodrl ter dosegel prvi gol. Do konca prvega polčasa so se vrstili napadi z obeh strani, vendar gola ni bilo.

Drugi polčas so domačini začeli s hitrimi napadi. Tako je prišlo v 33. minuti do prekriša v kazenskem prostoru. Igralec gostov se je v kazenskem prostoru z roko dotaknil žoge, sodnik je dosodil 11-metrovko, katero je Maučec realiziral v gol ter tako povišal rezultat na 3:2. Z obeh strani so igralci igre še pospešili. Pri tem so imeli domačini več sreče in v 65. minuti dosegli preko Maučeca lep gol. S tem je bil postavljen končni rezultat nedeljske tekme. Do 90. minute igre so imeli domačini rahlo terensko premoč. Zadnjih pet minut pa so skoraj nadigrali domačine gosti. Sodnik Drvarič je dobro opravil svojo nalogo.

nasprotnik kloniti, kar ni seveda nihče pričakoval. Soboški dijaki gimnazije so tokrat prepričljivo zmagali z rezultatom 8:2.

To je velik uspeh in škoda je le, da se šahovska igra v Murski Soboti ne neguje več tako kot minula leta. Spomnimo se samo uspeha šahistov iz prejšnjih let, ko so se nekateri najboljše lahko uspešno zoperstavljali najboljšim v Sloveniji (Cisar, dr. Nemec itd.).

Omenjeni uspeh nas opozarja na nadarjeni naraščaj, ki ga res ne kaže podcenjevati, niti zanemarjati.

Vse to dokazuje, da razumevanje ORO in Sveta za telesno vzgojo pri ObLO ni bilo zaman in tudi denarna sredstva, ki so bila zbrana od prodaje znamkic, so bila koristno namenjena.

Vsi so se resno oprijeli dela, posebno pa Husar, Granfol in upravitelj Antolin. V akciji sta se združila osnovna šola in TVD »Partizan« in s adove tega sodelovanja bodo pravo gotovo kmalu uživali. Res posnemanja vredno delo in sodelovanje.

-n-n

KOŠARKA V MINULIH DNEH

Zadnje čase v javnosti bore malo slišimo o košarki v Murski Soboti, čeprav košarkarji prav nič ne mirujejo. Tako lahko omenimo nekaj tekem, ki so jih odigrali bodisi med seboj na učiteljski in gimnazijski ali pa z drugimi moštvi. Po rezultatih sodeč kvaliteta košarkarske igre morda res ni na tisti višini, na kateri bi lahko bila, če bi na gimnaziji delovala košarkarska liga, kot je to bil primer v prejšnjih letih. Kljub temu pa so bile z nekaterih primerih lepe in izenačene igre.

Rezultati tekem:
Učiteljske : ESS 12:46 (8:20)
SAG : Učiteljske 35:44 (7:15)

»Bruc« : Učiteljske 66:17 (27:13)
ESS : SAG 42:21 (14:3)
Akademik : SAG 44:56 (29:24)
Akademik : SAG 56:64 (25:25)

Kakor je razvidno iz navedenih tekem, se učiteljske vedno bolj in bolj uveljavlja v košarkarskem športu. Ima lepe perspektive, če bo odpravilo eno pomanjkljivost: precej nestalna forma. Akademik je moral dvakrat kloniti pred SAG, ta pa je bil zopet premagan od ESS. Najboljše strelci teh tekem so bili: Klepec (SAG), ki je dosegel na dveh tekmah 44 košev, potem Goldinsky z 38 koši in Dozet 32 košev.

-n-n

seženi rezultati pa za Sobočane ugodni. Tako so v dvojboju z ZTAK Maribor dosegli neodločen rezultat 12:12 in premagali Lendavo s 17:5, medtem ko je beležil Maribor proti Lendavi le 12:6 v svojo korist.

Najboljše so se izkazali tekmovalci, ki so končali borbe s končnimi prijemi in sicer: Horvat nad Godinom in Vučekom, Berden nad Firmanom, Dervarič nad Prendlim in drugi.

Tekmovanje je bilo letos prvo in pomeni za judo sekcijo TVD »Partizan« lepo zmago.

-n-n

RADIJSKI PROGRAM

Nedelja

8.00: Mladinska radijska igra — Rosanda Sajko: Palček piščalček; 8.50: Zapojmo po domače...; 9.10: Z glasbo v novi teden; 10.00: Se pomnite, tovariši...; 10.15: Stane Mešič; V zasedi; 10.30: Majhna orkestralna matineja; 11.00: Pojo zabavni zbori; 11.30: Zdravko Stefančič: Bosenke metamorfoze (repertoar); 12.00: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo...; 12.15: Obvestila in zabavna glasba; 13.00: Samospevi velikih mojstrov v domači izvedbi; 13.55: Ruleta za zabavo; 14.20: Zanimivosti iz znanosti in tehnike; 14.35: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15: Reklame in zabavna glasba; 15.40: Listi iz domače književnosti — Antun Soljan: Neenakopravna partija; 16.00: V svetlo opernih melodij; 17.10: Srečno vožnjol (Soferjem na poti); 18.00: Radijska univerza — Ing. Janko Čuček: Skrivnosti premoči; 18.15: Petar Dumič; 2.6: Suita za godalni orkester; 18.50: Športni tednik; 19.00: Obvestila, reklame in zabavna glasba; 20.00: Revija zabavne glasbe; 20.35: Kulturni glosi; 20.50: Koncerti Orkestra RTV Ljubljana; 22.15: Povečke z različnih kontinentov; 22.50: Max Reper; 6 valčkov; 23.10: Plesni zvoki iz studa; 23.40: Pevce Johay Mathis; 24.00: Zadnja poročila in zaključek oddaje.

Torek

8.05: Somfonični plesi in rapso-dije; 8.55: Radijska šola za srednjo stopnjo — Glasbeni leksikon za otroke; 9.25: Madžarski instrumentalni duo; 9.45: Prizor iz 2. dejanja Janáčkove opere Janáček; 10.10: Izberite melodijo tedna; 11.00: Slovenske skladbe; 11.50: Zvočni spektrum; 12.00: Igrajo Veseli planšarji; 12.15: Kmetijski nasveti — Evgen Aržan; Rez breskev; 12.25: Pet povelek za pet povelek; 12.40: Ansambel Srečka Dražila; 13.15: Obvestila in zabavna glasba; 13.30: Iz francoskih oper; 14.05: Radijska šola za višjo stopnjo — O rodni dom...; 14.35: Inter-

mezzo z godali; 14.45: Blagode Ber-sa: Dramatična uvertura; 15.15: Reklame in zabavna glasba; 15.40: Naši poslušalci na tujem — Karel Kos; Stiri dni v Vzhodnem Berlinu; 16.00: Izbrali smo za vas; 17.10: Razgovor z volivci; 17.20: P. I. Čajkovski: Koncert za violino in orkester; 17.55: Richard Mennet — Winkler: Spanks kri; 18.00: Iz zbornika spominov; 18.20: Slovenski skladatelji pišejo za mladino — VI. oddaja; 18.45: Razgovori o mednarodnih vprašanjih; 19.00: Obvestila, reklame in zabavna glasba; 20.00: Ruske narodne pesmi; 20.30: Radijska igra — Paolo Levi: Postaja v megli; 21.50: Kresimir Baranović: Balkanski poem; 21.45: Mali varieté; 22.15: Slavena dela iz komornoglasbene literature; 23.10: Koktajl za zabavo; 23.40: Moderna plesna glasba.

Sreda

8.05: Majhen vokalni koncert mladinskih pevskih zborov RTV Ljubljana, Zagreb in Beograd; 8.30: Iz filmov in glasbenih revij; 9.00: Jezikovni pogovori (ponovitve); 9.15: Pol ure z našimi instrumentalnimi solisti; 9.45: Pevka Rosemary Clooney; 10.10: V utripu baletne glasbe; 11.00: Kalejdoskop za zabavo; 11.50: Oddaja za ciscabane; 12.00: Tri arije iz Verdijeve opere Trubadur; 12.15: Kmetijski nasveti — Mihail Ljovčikov: Obdelava tal v vinogradih; 12.55: Plesni zvoki z Dravskega polja; 13.45: Plesni orkester Willy Berking; 13.15: Obvestila in zabavna glasba; 13.30: Ljudske melodije iz Srbije; 13.50: Klavir v ritmu; 14.05: Radijska šola za srednjo stopnjo — Glasbeni leksikon za otroke (ponovitve); 14.35: Pesmi različnih narodov; 15.15: Reklame in zabavna glasba; 15.40: Novost na knjižni polici — Guy de Maupassant: Novele; 16.00:

Koncert po željah; 17.10: Sestaneh ob petih; 17.30: Trobente in godale; 18.00: Kulturna kronika; 18.20: Iz slovenske solistične glasbe; 18.45: Domače aktualnosti; 19.00: Obvestila, reklame in zabavna glasba; 20.00: Ali jih poznate?; 20.25: Tipke in strune; 20.40: Dve komični operi Gian Carla Menottija »Amelia gre na ples«; 22.15: Ansambel Jožeta Kampeca; 22.50: S ponevkami po svetu; 23.10: V ritmu današnjih dni; 23.35: Bogo Leskovic: Partija v h-molu.

Četrtek

8.05: Zvoki z Dunaja; 8.30: Orkestra — O rodnosti; 8.55: Radijska šola za višjo stopnjo — O rodni dom (ponovitve); 9.25: Poje Ljubljanski kvartet; 9.45: Melodije za kitaro; 10.10: Od tu in tam; 10.40: Pet minut za novo pesništvo; 11.00: Obiski pri jugoslovanskih skladateljih; 12.00: Partizanski koncerti; 12.15: Kmetijski nasveti — Ing. Ljudmila Ljubič: Zanimanje v vzreja piščancev; 12.45: Pevske pevke Du-lida; 12.40: Pihalni orkester JLA; 13.15: Obvestila in zabavna glasba; 13.30: Operni zvoki; 13.50: Iz Dvorske Ruske; 14.20: Smrt in športniki; 14.55: Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo; 15.15: Reklame in zabavna glasba; 15.40: S knjižnima tren; 16.00: Med komornimi deli W. A. Mozarta; 16.30: Povečke za vsakogar; 17.10: Utrajki mi se razkočijo — Slovenske pesmi poje Mariborski komorni zbor; 17.30: Plesne melodije velikih mest; 18.00: Turistična oddaja; 18.15: Spoznavajmo naše umetnike; 18.45: Radijska univerza — Stane Marinič: O tati-fah — I.; 19.00: Obvestila, reklame in zabavna glasba; 20.00: Četrtek večer domačih pesmi in napevov; Nastopajo nam izvajalci z oddaj »Pokaži, kaj znaš« in Kvintet Potepuhi.

Mladinci — mladinke!

Koncem tega meseca bo odšla na zvezno mladinsko delovno akcijo IX. pomurska mladinska delovna brigada. To bo posebna, specialna brigada »mladih traktoristov«. Z brigado gredo tudi strokovni predavatelji. V tej brigadi imajo brigadirji možnost, da dosežejo kvalifikacijo polkvalificiranega traktorista. Poleg tega imajo možnost vključiti se v razne druge tečaje.

Prijave za to brigado sprejemajo vsi občinski in okrajni komite Ljudske mladine najkasneje do 20. marca.

Okrajni komite LMS
in Okrajna zadruga zveza
Murska Sobota

STUDIJSKA KNJIZNICA v
Murski Soboti odkupuje
naslednje tiske:

MLADI PREKMUREC
1956—1940

NOVI ČAS 1952—1953

VSE TISKE, KI SO IZSLI leta
1945 v MURSKI SOBOTI.

Prinesite tudi posamezne številke časnikov in revij — sicer pa odkupujemo vse prekmurske tiske.

Uprava Studijske knjižnice
V. M. Soboti, Trubarjev
drevored 4 (v gradu)

NAMESTO PUSTNIH
KROFOV PRIJATELJEV
KAZALEC

Na večer pred pustom je prišlo v Ižakovcih do svojevrstne nezgode. Med manjšim preprirom je bivši gostilničar odgriznil prijatelju Karlu Jerebicu levi kazalec.

Vojaka Jože Serec in Franc Muller, ki služita vojaški rok v Svilanju V. P. 6204-9, čestitata očetu Jožefu Serecu iz Ivanec. Pozdravljata tudi svoje starše, brate, sestre, znanke in znanke.

ČRNI KOZLIČEK

(Nadaljevanje s 4. strani)

je odgovoril Miss Ethel, da ho kozlička takoj poslati iz pristanišča Empedokle, in sicer s prvo angleško tovorno ladjo, ki se bo vračala v Anglijo. Privzel je strašni živali na vrat listek z naslovom Miss Ethel Holloway in ukazal, naj kozla odvedejo do obale. Tam je sam, postavljajoč na kocko svoje dostojanstvo, vlekel trdoglavo stvar za seboj po pristanišču, spremljan od vpitja otrok. Bil je trdno prepričan, da je najnatančneje izpolnil obveznost, ki jo je prevzel, ne toliko zaradi tega, ker bi mu bilo žal nerazumnosti Miss Ethel Holloway, ampak iz spoštovanja do njenega očeta.

Toda včeraj je g. Charles Tockley prišel k meni v takem duševnem in telesnem stanju, da sem ves preplašen pohitel, da bi ga podprl, mu pomagal sestiti in mu ponudil kozarec vode.

— Za božjo voljo, — g. Tockley je izvelkel iz žepa neko pismo in mi ga ponudil.

Bilo je od Sira H. W. Hollowaya, angleškega para, a vsebovalo je nekaj ostrih besed na račun g. Tockleya zaradi žalitve, ki si jo je dovolil povzročiti njegovi hčerki s tem, da ji je poslat tisto umazano žival. To je bila zahvala za vsa razburjanja, ki jih je g. Tockley doživel zaradi kozlička.

Videč ga takega pred seboj, sem ga prišel tolažiti, kakor sem vedel in znal. Soglašal sem z njim, da mora biti tista Miss Ethel Holloway ne le zelo muhasta oseba, ampak tudi povsem nerazumna.

— Neumna! Neumna! Neumna!

Recimo rajši nerazumna, dragi g. Tockley, moj prijatelj. Ali vidite — (dovolil sem si tiho pristaviti) — Miss Ethel je odpotovala aprila, noseč v oči in duši ljubko sliko tistega črnega kozlička; torej ni mogla, bodimo pravični, razveseliti se (tako nerazumna, kar je očitno) pojave, ki ste jo vi, g. Tockley, postavili pred njo v obliki tistega groznega kozla, ki ste ji ga poslali.

Toda glede na to, — me je vprašal g. Tockley, ko se je zbral in me sovražno gledal, — kaj bi po vašem mnenju moral storiti?

— Ne bi želel, g. Tockley, — sem hitel v zadregi, da bi mu odgovoril, — ne bi želel, da bi bil videti v vaših očeh nespameten, kot tista mala Miss iz vaše daljnje domovine; toda veste, kaj bi storil na vašem mestu! Ali bi odgovoril Miss Ethel, da je ljubki kozliček poginil od hrepenenja po njenih poljubih in ljubkovanju; ali pa bi kupil majhnega blestečega črnega kozlička, povsem podobnega tistemu, ki ga je ona kupila v aprilu in bi ji ga poslat trdno prepričan, da Miss Ethel Holloway ne bi sploh pomislila, da njen kozliček v enajstih mesecih ni mogel ostati natančno takšen, kakršen je bil takrat. Kakor vidite, po vsem tem soglašam še nadalje z mnenjem, da je Miss Ethel Holloway povsem nerazumna, in da ste vi v vsem imeli prav — razlogi so na vaši strani in kakor vedno, dragi g. Tockley, moj prijatelj.

Komisija za razpis delovnih mest pri Komunalni banki v Murski Soboti razpisuje drugič naslednja delovna mesta:

Za poslovno enoto v Gornji Radgoni:

SEKRETARJA
SEFA LIKVIDATURE
POMOŽNEGA REFERENTA za potrošniške kredite

Za poslovno enoto v Lendavi:

SEFA DOLGOROČNEGA ODDELKA
REFERENTA za poslovanje s hišnimi sveti
REFERENTA DE
PRIPRAVNIKA ZA BANCNEGA USLUŽBENCA

Za poslovno enoto v Ljutomeru:

REFERENTA DOLGOROČNEGA ODDELKA
REFERENTA RAČUNOVODSTVA
2 PRIPRAVNIKOV ZA BANCNA USLUŽBENCA

Pogoji: vsi kandidati morajo imeti dovršeno srednjo šolo ter morajo izpolnjevati pogoje iz 31. člena Zakona o javnih uslužbenih. Prednost imajo kandidati z bančno prakso ali prakso v knjigovodstvu gospodarskih organizacij. Osnovna plača po ZJU ter položajna plača po pravilniku banke. Rok za vložitev prošnje je 15 dni po objavi pri Komunalni banki v M. Soboti, če pa vsa delovna mesta ne bodo zasedena, se bodo prošnje sprejemale tudi po zgoraj navedenem roku. S tem razpisom je istočasno izvršen popravek našega razpisa z dne 11. februarja t.l. pod zap. št. 5, katero nadomestujeta sedanji zap. št. 5 in 6.

Naročnike »POMURSKEGA VESTNIKA« prosimo, da čimprej v celoti poravnajo naročnino za leto 1960.

Novim naročnikom pošiljamo časopis le po vplačilu naročnine na naš tekoči račun pri KB 605-70

1-365

Mali OGLASI

CENA MALIH OGLASOV: do 10 besed 150 din, vsaka nadaljnja beseda 10 din. MED DVE CRTI: beseda 20 din, ženitveni oglasi beseda 30 din, preklici beseda 35 din. Za oglase, ki so pod sifro oziroma naslov v oglašnem oddelku, še 50 din dodatni.

NUJNO PRODAJ SVINJAKE in veliko skrinjo za moko. Dam podreti zgradbo za opeko. Poizvedbe pri Horvatu, Murska Sobota, Stefana Kovača št. 23. M-272

POSTENEGA DECKA, starega od 15 do 16 let, sprejemem za pomoč pri gospodarstvu. Plača 4.000 do 5.000 din, z vsi oskrbo. Vprašati pri Karlu Fujsu, Murska Sobota, Ivančičeva 67. M-273

OSKRBOVALCA ŽIVINE išče VINOGRADNIŠKO gospodarstvo Kapla, p. Slatina Radenci. Plača ugodna, stanovanje zagotovljeno. M-262

»AGROSERVIS« M. SOBOTA sprejme takoj v službo: AVTOMEHANIKA-MOJSTRA za poučevanje vajencev, 5 AVTOMEHANIČEV z odsluženim vojaškim rokom, SEKRETARJA PODJETJA. Pogoji: dokončana srednja šola. Plača po tarifnem pravilniku. M-265

MOTORNO KOLO, znamke »Puch«, 250 ccm, novejšega tipa, ugodno in poceni prodam. Naslov v upravi lista. M-266

ENOLETNE SADNE DIVJAKE, odlične kakovosti, več tisoč, in TRSNE CEPLJENKE v večji izbiri in zalogi nudim. Franjo Hole, Gomila, p. Juršinci — Slovenske gorice. M-267

OSEBNI AVTO, »Opel Kadet«, letnik 1939, zelo dobro ohranjen, prodam. Cena: 350.000 din. Jože Srebotnjak, Polule, Celje. M-268

NOVO HISO z gospodarskim poslopjem v lepem kraju v Vadarcih, 10 minut od avtobusne postaje, 2,98 ha zemlje, od tega 81 a na novo zasajenega sadovnjaka, prodam. Informacije: Kolodvorska restavracija, M. Sobota. M-255

MLATILNICO prodam. Naslov v upravi lista. M-253

NOVO HISO, vseljivo, zelo lepo urejeno, zraven vrt, ugodno prodam. Poizvedbe pri Sečku, Murska Sobota, Temlinova št. 10. M-256

GOSPODINJSKO POMOČNICO, posušeno in pridno, sprejemem takoj. Moks Petretič, frizer, Slatina Radenci. M-257

ZENSKO, STAREJSO BREZ OTROK, za oskrbovanje stanovanjsko-gospodarske hiše, iščem. Stanovanje zastonj. Ostalo po dogovoru. Ponudbe poslati na upravo lista. M-258

RAZNO POHISTVO: omare, postelje z madracami, mize, divan in več raznih damskih oblek, prodam. Beltinci št. 64. M-249

ZIDNO OPEKO, 10.000 kom, prodam. Kobilje št. 180. M-250

FRIZERKO, dobro, lahko je mlada, sprejemem. Terezija Toth, Cakovec, M. Tita št. 4. M-251

HISO z gospodarskim poslopjem in nekaj zemlje, oddaljeno 4 km od železniške postaje Rače, po zelo ugodni ceni prodam. Vprašati: Roza Kosirnik, Brunšvik št. 14, pošta Apače. M-252

VAJENCA mlinarske stroke sprejemam stanju, ugodno prodam. Aleksander Malačič, Andrejci št. 45. M-270

MOTORNO KOLO, 250 ccm, povojni tip, ugodno prodam. Tivadar, Murska Sobota, Prešernova št. 8. M-271

4000 KG SLAME ugodno prodam. Franc Cigut, Satahovi 27, p. Tišina. M-280

4 HA DONOSNEGA posestva ugodno prodam. Laufer, Pesniški dvor 22, Pesnica pri Mariboru. M-282

HISO z nekaj zemlje, 10 minut od avtobusne postaje Osek, prda Kolmanič, Osek št. 126, p. Gradišče (Sv. Trojica, Slov. gorice). M-274

ISCEN stalno gospodinjsko pomočnico. Ponudbe na naslov: Marija Kovačec, upokojena učiteljica, G. Radgona, Partizanska 30. M-277

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Splošnem gradbenem podjetju »KONSTRUKTOR« Maribor, Sernčeva ulica št. 8

sprejme večje število

zidarjev, tesarjev, železokrivcev in nekvalificiranih delavcev na gradbišča v Mariboru

Nastop službe takoj ali po dogovoru. Stanovanje in hrana zagotovljena. Plača in terenski dodatek po tarifnem pravilniku.

Javite se v personalni podjetja od 6. do 14. ure.

Večje skupine naj predhodno javijo svoj prihod.

Komisija za sklepanje in odpoved delovnih razmerij pri Kmetijski zadrugi Grad

razpisuje delovno mesto

TRAKTORISTA

Pogoji: kvalificirani ali polkvalificirani z znanjem upravljanja traktorskih priključkov. Prednost imajo osebe s kvalifikacijo mehanika ali strojnika.

Pismene ponudbe je poslati do 25. marca 1960. Nastop službe s 1. aprilom 1960.

Na podlagi 10. člena Pravilnika o delovnih razmerjih razpisuje upravni odbor Kmetijske zadruge z o.j. Cankova

delovno mesto

FINANČNEGA KNJIGOVODJE

Dokončana srednja ekonomska šola ali nižja gimnazija z najmanj dvoletno prakso v knjigovodstvu. Plača po tarifnem pravilniku. Nastop službe s 1. aprilom 1960. Prošnje z dokazili o šolski izobrazbi ali praksi je vložiti do 15. marca 1960 pri KZ Cankova.

UPRAVNI ODBOR VETERINARSKE POSTAJE LENDAVAL

razpisuje delovno mesto

USLUŽBENCA — za Veterinarsko postajo v Lendavi

Pogoji: kmetijski tehnik s srednješolsko izobrazbo in 5 let prakse ali nepopolno srednješolsko izobrazbo in 10 let prakse v živinorejski službi in v pisarniškem poslovanju.

Nastop službe takoj oziroma po dogovoru. Plača po zakonu o javnih uslužbenih. Prošnje s kratkim življenjepisom predložiti Veterinarski postaji Lendava do 25. marca 1960.

Kmetijsko gospodarstvo Rakičan p. Murska Sobota inna v svoji drevesnici pri Gradu na razpolago

večje količine

PRVORAZREDNIH SADIK

sadnega drevja — jabolk in hrušk po 170 din za komad.

RADIO M. SOBOTA

Sobota, 12. marca 1960:

ob 17.00: »Naš sobotni sprehod«.
ob 17.15: Obvestila, objave in reklame;

ob 17.25: »Želeli ste, poslušajte«.

Nedelja, 13. marca 1960:

ob 12.00: Pogovor z volivci, lokalna poročila, obvestila in reklame;

ob 12.15: Oddaja v madžarskem jeziku;

ob 12.40: »Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo«.

Torek, 15. marca 1960:

ob 17.00: Lokalna poročila, obvestila, objave in reklame;

ob 17.15: Oddaja v madžarskem jeziku;

ob 17.25: »Želeli ste, poslušajte«.

Četrtek, 17. marca 1960:

ob 17.00: Lokalna poročila, obvestila, objave in reklame;

ob 17.15: Oddaja v madžarskem jeziku;

ob 17.25: »Želeli ste, poslušajte«.

Radio M. Sobota prenaša dnevno spored RTV Ljubljana od 5. do 9. ure in od 15. do 23.10 ure.

Ob nedeljah in praznikih pa od 6. do 23.10 ure.

DAROVALCI KRVI NA
TRANSFUZIJSKI POSTAJI M. Sobota

od 29. febr. do 5. marca 1960

Karel Klepec, Stefan Dominko, Janez Peterka, tretjič, Marija Smolko, drugič, Hedvika Semen, Marija Lončar, drugič, Rozalija Baligač, Marija Baša, Vera Pavlinek, Agata Seruga, Regina Erjavec, tretjič, vsi iz Beltince; Lina Frumen, drugič, Marija Vitmajer, sedmič, iz Murske Sobotice; Elizabeta Zrinski, četrtič, iz Moštanec; Helena Slavič, četrtič, iz Predanovec; Julijana Kovač iz Salamenec; Marija Vučkovič, drugič, iz Gradišča; Neža Cagnar, tretjič, s Stavešinskega vrha.

V imenu bolnikov se vsem darovalcem krvi najlepše zahvaljuje

Transfuzijska postaja M. Sobota

Komisija za sklepanje in odpovedovanje delovnih razmerij pri Tovarni perila in pletenin »MURA« v Murski Soboti

razpisuje delovno mesto

šoferja C-kategorije

Plača po tarifnem pravilniku podjetja. Podrobnejše informacije daje uprava podjetja.

KOMISIJA ZA USLUŽBENSKE ZADEVE PRI OBČINSKEM LJUDSKEM ODBORU BELTINCI razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

TAJNIKA OBLO

Pogoj: višja ali visoka strokovna izobrazba in 5 let upravne prakse.

SEFA ODSEKA IN REFERENTA ZA SPLOSNE UPRAVNE ZADEVE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 15 let upravne prakse.

REFERENTA SLUŽBE PRAVNE POMOČI IN OM SLUŽBE

Pogoj: višja ali visoka strokovna izobrazba, lahko tudi začetnik.

REFERENTA ZA SOLSTVO, PROSVETO IN KULTURO, TER PERSONALNE ZADEVE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 2 leti prakse.

REFERENTA ZA ZDRAVSTVO IN SOCIALNO VARSTVO

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 2 leti prakse.

VODJE GLAVNE PISARNE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 2 leti prakse.

SEFA ODSEKA ZA GOSPODARSTVO

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 5 let prakse.

REFERENTA ZA GRADBENE IN STANOVANJSKE ZADEVE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 2 leti prakse.

REFERENTA ZA KMETIJSTVO IN GOZDARSTVO

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 2 leti prakse.

REFERENTA ZA DELOVNA RAZMERJA IN PLACE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba, lahko je tudi začetnik.

REFERENTA ZA PREMOZENJSKO PRAVNE ZADEVE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba, lahko je tudi začetnik.

REFERENTA ZA PRORAČUN, SKLADE IN BLAGAJNIŠKO POSLOVANJE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 2 leti prakse.

REFERENTA ZA ODmero DAVKA IN TAKS

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 5 let prakse.

SEFA ODSEKA ZA NARODNO OBRAMBO

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 5 let prakse.

REFERENTA ZA IZVENARMADNO VZGOJO IN PREDVOJASKO VZGOJO

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 2 leti prakse.

REFERENTA ZA VOJASKE ZADEVE

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 2 leti prakse.

SEFA KRAJEVNEGA URADA CRENOSVCI

Pogoj: srednja strokovna izobrazba in 5 let prakse.

Kandidati naj vložijo prošnje najpozneje v 15 dneh po objavi Komisiji za uslužbenske zadeve pri ObLO Beltinci. Pravilno kolkovanam prošnjam je priložiti dokazila o strokovni izobrazbi.

Tedenski KOLEDAR

Petek, 11. marca — Kristof
Sobota, 12. marca — Gregor
Nedelja, 13. marca — Kristina
Ponedeljek, 14. marca — Matilda
Torek, 15. marca — Klemen
Sreda, 16. marca — Hilarij
Četrtek, 17. marca — Ljubica

KINO

MURSKA SOBOTA — od 11. do 13. marca ameriški barvni superskopski film: »Dirka za soncem«; od 14. do 15. marca sovjetski film: »Veliki poziv«; od 16. do 17. marca angleški film »Zgodba o dveh mestih«.

GORNJA RADGONA — od 12. do 13. marca francoski barvni kinemasopski film: »Portugalske perice«; od 16. do 17. marca jugoslovanski film: »Tri korake v prazno«.

LENDAVA — od 11. do 13. marca ameriški film: »Zvezda je rojena«; od 15. do 16. marca sovjetski film: »Dvoboje«.

KRIZEVCI PRI LJUTOMERU — od 12. do 13. marca ameriški barvni film: »Prišel je iz Laramija«; 16. marca francoski barvni film: »Helena in morje«.

LJUTOMER — od 12. do 13. marca jugoslovanski film: »Edini izhodi«; od 16. do 17. marca madžarski film: »Nedeljska romanca«.

SLATINA RADENCI — od 12. do 13. marca ameriški film: »Divja letca«; 17. marca angleški film: »Hrepenenje po nebu«.

VIDEM OB SČAVNICI — od 12. do 13. marca ameriški film: »Skrivnostno močvirje«.

VELIKA POLANA — 13. marca ameriški barvni film: »Borba za poslastice«.

LJUBLJANSKA ZDRAVNICA

REŠILA FANTA,

KI SE JE USTRAŠIL ZDRAVNIŠKEGA PREGLEDA
IN SKOČIL V LJUBLJANICO

V Ljubljani je pritekel nekega jutra pred dnevi iz poslopja Otroške klinike na Vrazovem trgu 12-letni M. Fajmot, učenec za defektne otroke. Nekajkrat se je obrnil okrog sebe, kot da ne bi vedel, na katero stran naj pobegne, nato pa je odhitel proti Ljubljani, ki je, motna in narasla od padavin, tekla kakšnih deset metrov od poslopja Klinike. Za preplašenim fantičem je pritekle iz Klinike nekoliko bolničark in zdravnikov, ki so skušali malega Mirka zadržati, da ne bi skočil v narasle reko. To jim ni uspelo. Fajmot je skočil, takoj za njim pa, v belem plašču, tudi zdravnik dr. Bronka Brzin.

Pogumna in odločna zdravnica v tem trenutku ni razmišljala o tem, da je tudi sama v smrtni nevarnosti. Njena obleka se je brž napila

ART MILLER: »MARILYN JE SIJAJNA IGRALKA«

Znani ameriški dramski pisec Arthur Miller je dopotoval v Irsko kot gost Johna Hustona. Arthur Miller je prinesel iz Amerike scenarij, prvi, ki ga je pisal neposredno za film. Po tem scenariju bo Huston režiral film z Marilyn Monroe, Montgomery Cliftom, Clarkom Gableom in drugimi.

Na vprašanje novinarjev, če bo svoji soprog svetloval koncepcijo o glavni vlogi oziroma pri njej tudi vztrajal, je avtor odgovoril:

— Marilyn je sijajna igralka! Igrala bo vlogo po svoji volji. Sicer pa je režiser John Huston. Pristojnoval bom snemanjem in ne bom se vmešaval!

»FAUST« V FILMU

Göthejev »Faust«, v režiji Gustava Gründgens, s katerim je dosegel hamburški gledališče velik uspeh po vsej Nemčiji, a tudi na tujih odrih — zadnje gostovanje je bilo v Moskvi — bodo posneli za film v originalni verziji, z istimi interpretacijami in v istem dekorju.

NAŠA PRVA ATOMSKA CENTRALA

Kmalu bomo pričeli novemu uspehu jugoslovanske znanosti in tehnike. Prva jugoslovanska električna centrala na jedrski pogon bo zgrajena do leta 1970. Strokovnjaki zatrjujejo, da to odgovarja splošnim težnjam razvoja jedrske energije in njene praktične uporabe o naši državi.

Jugoslovanska jedrska centrala bo imela moč nekoliko desetih električnih megavato. Zgradili jo bodo po domačem projektu in na podlagi raziskovanj naših strokovnjakov. Gradila jo bodo številna jugoslovanska industrijska in gradbena podjetja v težnji, da bo ves material in neobhodna oprema kolikor le mogoče domačega izvora. Predvidena je tudi kooperacija s tujimi podjetji, vendar le za dele opreme, ki se pri nas ne izdeluje, ali pa se njena proizvodnja ne izplača iz ekonomskih razlogov.

Centrala bo vključena v energetski sistem Jugoslavije, čeprav ni njen najpomembnejši namen proizvodnja električne energije, temveč usposobitev naših znanstvenih in tehničnih inštitutov ter industrijskih in drugih podjetij za osamosvojitve in čim popolnejše izkoriščanje jedrske energije na svojem področju. Znanstvene in tehnične priprave bodo v glavnem opravili v inštitutu »Boris Kidrič«.

V svetlo so doslej zgradili ali pa še gradili 43 jedrskih central. Od tega je sedem central, ki proizvajajo električno energijo za široko potrošnjo (3 v Vel. Britaniji, dve v Franciji in po ena v ZDA in SZ), 13 je manjših central, ki so namenjene v poskusne namene ter 23 električnih central na jedrski pogon, ki bodo več ali manj vključene v energetske sisteme.

Kar zadeva gradnjo naše prve atomske centrale, je važno tudi to, da razpolaga Jugoslavija z zadostnimi količinami urana.

vode, tok pa jo je nesel proti betonskemu jezcu, ki v letnih mesecih usmerja tok Ljubljanice. Dr. Brzinova je krepko držala za lase preplašenega fantika in počasi plavala proti obali. Ker se je že zavedal svojega nepremišljenega koraka, je tudi Fajmot z zadnjimi napori svojih moči pripomogel k temu, da sta oba v hrabro zdravnico dosegla obalo. Ko sta se oprileta betonskega zidu, je kazalo, da je ta vznemirljivi prizor končan.

Toda zdravnica dr. Brzinova in mali Fajmot nista imela dovolj moči, da bi prišla na obalo. Mrla voda in napor, ki ga je zahtevalo plavanje v težki obleki, sta storila svoje. Držec se za betonski zid, sta pričakala pripadnike ljubljanske gasilske čete, ki so ju potegnili na obalo in ju rešili tega nadzve težkega položaja. V primeru krča ali nezvesti dr. Brzinove bi lahko prišlo do težke tragedije, ki bi zahtevala življenje hrabre zdravnice in fanta. Nepremišljeni fant je namreč pobegnil iz Klinike, ker se je ustrašil zdravniškega pregleda. Dr. Brzinova je znana po svoji neobičajni ljubezni do najmlajših pacientov na Otroški kliniki v Ljubljani.



S pustom je bilo konec tudi tradicionalnih »Borovih gostovanj«, ki jih vsako leto prirejajo prebivalci gorških vasi. Naš posnetek je z ene izmed lanskih gostij in prikazuje slovo od neveste bora.

AGADIR—MESTO GROZE IN NESREČE

Ze v prejšnji številki smo poročali o potresni katastrofi v Agadiru. Uradnih podatkov o številu smrtnih žrtev še ni, vendar menijo, da jih je več kot 6000, prav toliko pa znaša tudi število ranjenih. Reševalci so si morali nadeti bele zaščitne maske zaradi nevarnosti, da bi se okužili. Nevarnost okužbe je še ena izmed posledic nesreče, ki je prizadela to mesto.

Agadir pomeni v arabščini strdanja na rtu. Usoda je spremenila 40.000 prebivalcev Agadira z nezdržano katastrofo v objekti mednarodne skrbi in sočutja. Dnevi, ki jih preživljajo preživeli prebivalci mesta, so nedvomno težji od tistih, ki so jih doživeli tedanji maloštevilni agadirski meščani v času od 1. julija 1911 — ko je v njihovo pristanišče priplula nemška bojna ladja »Panter« v znak demonstracije in pritiska na francosko politiko osvajanja Maroka — pa do novembra istega leta, ko je bila s francosko-nemškim sporazumom afera likvidirana. Tedaj sta se dve državi sporazumeli za tujimi hrbi in preko njih. Agadir je — kot ves Maroko — padel pod francoski protektorat. Danes so ruševine Agadira v neodvisni državi pretopljene s solzami vsega Maroka in s sočutjem vseh ljudi. Iz raznih držav nenehno prihajajo z ladjami in letali denarne pošiljke, zdravila in druge potrebščine. Tudi Jugoslavija je podelila po sklepu

Zveznega izvršnega sveta pomoč v znesku 50 milijonov dinarjev. Prvi dve jugoslovanski letali s sanitetnim materialom in živim stali pri Agadiru že minuli teden.

Velika vojska deset tisoč reševalcev v Agadiru, opremljenih z najmodernejšimi sredstvi, se nenehno veča. Vendar se zdi, da to ne vpliva novega upanja, da bodo pod ruševinami razdejane mesta našli še mnogo preživelih. Porušili so vsa poškodovana poslopja in posuli ruševine s kemikalijami, da bi preprečili epidemije.

Mesto je še dalje pusto. Po ulicah hodijo le medicinske ekipe in reševalci. Na pomoč je prihitelo tudi 7000 francoskih mornarjev, ki čistijo ruševine in iščejo preživele. Po nepotrjenih podatkih je med žrtvami tudi 1500 francoskih državljanov. Tujce, ki jih je

bilo v tem znanem pomorskem kopalšču na atlanski obali v času katastrofe precej, vodijo kot pogrešane. Med njimi je bila tudi večja skupina Nemcev. Poudarjajo, da je španska kolonija v Agadiru, ki šteje preko 3000 ljudi, dokaj razredčena. Sodiijo, da je 2000 Špancev mrtvih, ranjenih ali pogrešanih med potresom.

Iz mesta so odpeljali še zadnje prebivalce, ki niso hoteli oditi, ker se niso hoteli odtrgati od ruševin svojih hiš, pod katerimi morda še diha kdo izmed njihovih svojcev. Vse prebivalstvo so cepili proti tifusu, 18 km od mesta gradijo začasno naselje, kamor se zatekajo preživeli. Otroke, ki so ostali brez svojcev, so nastanili v posebnih centrih.

Ranjencem so takoj nudili pomoč. Bolnišnice v vseh maroških mestih so polne, za ranjene pa skrbi okrog 3500 zdravnikov in članov pomožne sanitetne osebja. Kaže, da je problem preskrbe ponesrečenih z živili v glavnem rešen.

Mednarodna solidarnost, nagla zdravniška pomoč in požrtvovalni napor reševalnih ekip ter delovnih ekip, ki odstranjujejo ruševine in skušajo preprečiti izbruh epidemije — vse to je v veliko uteho maroškomu ljudstvu. Žal pa so dela z buldožerji in kamioni zelo počasna. Pritiska huda vročina, pod betonom in opeko pa leži še kakih 5 do 6000 trupel, do katerih ne morejo prodreti. Zato je preostalo še zadnje sredstvo, da naglo uničijo morebitna žarišča okužbe. Tako so se znašli reševalci v Agadiru pred kruto izbiro: reševati ali z ognjem zatreti epidemijo, ki bi lahko postala še hujska nesreča kot nedavni katastrofalni potres.

kačah zelo slabo razvit. Kače sploh ne reagirajo na glasove miši, a tudi ne na glas ptice v prirodi, čeprav stalno lovijo prve kot druge. Mnoga proučevanja so pokazala, da reagirajo kače zgolj na nekatere zvoke srednje jaknine in višine.

Kako to, da smo verovali, da kače plešejo, če fakir igra? Strokovnjaki so ugotovili, da se poslužujejo fakirji po pravilu naočark ali kober. Cim fakir izpušča kačo in začne igrati in se pri tem ziblje v bokih, se z njim giblje tudi piščal v njegovih ustih. Tedaj se začne zibati tudi glava kače, s katero hoče ujeti piščal. Ko fakir iztegne levo roko in jo začne premikati levo in desno, bližajoč se kači, postaja nihanje glave kače vse živahnije. Cim fakir neha igrati, se naočarka pomiri. — Kaj se je pravzaprav zgodilo?

Kača se je premikala levo in desno za fakirjevo roko, kakor tudi za njegovo piščaljo, da bi oboje dosegla in ujela. Izžvali so jo torej ti gib, a ne zvoki in zato se je zvijala proti roki in piščali, zdaj levo, zdaj desno.

Beograjska »Politika« poroča o tragičnem epilogu ljubozni dveh daljnjih sorodnikov. Dragica Raščanin iz vasi Poznanoviči v občini Tomaševu je bila poročena z nekim Zekovičem, ki je pa bil obsojen na 18 let strogega zapor, ker je ubil nekega sorodnika. Dvaindvajsetletna mlada žena je sodila, da bi bilo nesmiselno čakati moža, da se vrne iz zapor. Ker ni imela otrok, se je vrnila k svojim staršem. S tem se je strinjala tudi rod-bina obsojenega.

Dragica je bila lepota in nadlegovali so jo številni snubači in častilci. Toda mlada lepota je vse odbila. Drugače pa je bilo z mladim, 26-letnim Miodragom Popovićem, njenim daljnjim sorodnikom. Vsa vas je kmalu vedela, da se sestajata pogostejše kot je to običaj med sorodniki in da gre pravzaprav za ljubezen. Res sta zaljubljenca kovala načrte o poroki.

To je bil račun brez krčmarja. Proti tej zvezi so se izrekle tudi rod-bine: Dragičini starši, Miodragovi in Zekoviči. Zaljubljenca sta vztrajala, nato pa se je začelo šušljati, da si je Miodrag na-

Dalmatinski mornarji med prvimi kolonizatorji Severne Amerike „HRVATSKI INDIJANCI“ V SEVERNI KAROLINI

Dalmatinci slovijo že od nekdaj kot izvrstni mornarji. Služili so na ladjah Benetk, Francije, Holandije in Španije, ki je bila določen čas prva pomorska sila na svetu. Zato ni prav nič čudno, če so bili dalmatinski mornarji tudi na ladjah Kolumbove flote in nekaterih poznejših ekspedicij, ki so osvajale nove kraje in zemlje za špansko krono.

V tistih časih pa so plule po morjih tudi ladje, brze jadralnice in karavele pod zastavo svobodne Dubrovnice.

Dubrovniki so bili sredi 16. stoletja v težkem položaju zaradi obilice begunccev iz

rovnjske republike. Dubrovnik je bil sredi 16. stoletja v težkem položaju zaradi obilice begunccev iz

„SKUPNO NAJU POKOPLJITE...“

šel na pobudo staršev dekle v sosednji vasi.

»Če me ljubš, mi posodi pištolo« — tako se je glasilo Dragičino sporočilo Miodragu, ki ji je ustregel. Dragica je bila zadovoljna, toda budno je zasledovala vsak korak ljubljene Miodraga. Neke noči okrog 22. ure pa so našli Dragico in Miodraga ustreljena s prejšnjim omenjenim pištolo. Kroga je po ugotovitvi sodno-zdravniške komisije in organov izpostave za notranje zadeve v Belem Polju precizno zadela obe sreci. Ugotovljeno je tudi, da je bilo orožje v Dragičinih rokah, ko sta padla usodna strela. Vse pa kaže, da sta si zaljubljenca vzela življenje sporazumno. Dragica je namreč zapustila listek s svojim in Miodragovim podpisom, na katerem piše: »Skupaj naju pokopljate!«

Pravzaprav bo še ugotovila, koliko se je Miodrag zares zanimal za dekle iz sosednje vasi. Vsekakor pa bo verjetno odkrila nove momente, ki bodo bolj osvetlili vzroke, ki so Dragico in Miodraga priveli do tega tragičnega koraka, čeprav sedaj vse kaže, da sta se zanj odločila zato, ker so jima onemogočili, da bi se vzela.

Koliko je popolnoma normalnih ljudi?

Po obsežni anketi, ki jo je izvedel dr. Earle Bond, profesor psihiatrije na pensilvanski univerzi v ZDA, je samo ena odrasla oseba od 140 popolnoma normalna. Podobno razmerje je tudi v drugih civiliziranih deželah. Velika anketa v Franciji kaže, da je samo 285.000 Francozov popolnoma brez manj, kompleksov, resnih predsodkov ali kakšnih drugih resnih značajnih slabosti. Francoški psihiater dr. Leveque smatra, da bi s skrbnimi preiskavami našli tudi med temi 285.000 Francozi, očitno popolnoma zdravi, neuravnovane ljudi.

Ko komentira ta odkritja, priha dr. Bond do zaključkov o duševnem zdravju in bistvu pojma normalne in ne-normalne osebe. Smatra, da je pravzaprav večna neuravnovanost in kolebanje v našem psiho-kemičnem in celicnem sistemu pravilo. Popolnoma uravnovane osebe so po njegovem mišljenju popolnoma nezanimive in niso podobne ljudem.

Nevrotiki v bistvu niso ne-normalne osebe, temveč popolnoma »normalni« posamezniki, pri katerih je prišlo zaradi blagega, benignega vzneirjenja živčnega ravnotežja do določene spremembe njihovega obnašanja in osebnosti, ki jim pogosto daje določeno draž, posebnost in barvo. Kot je fizična bolezen normalna reakcija našega organizma zoper grožnje in nevarnosti, ki jim je izpostavljena, tako predstavljajo nevroze normalno reakcijo našega psihonevrsnega sistema proti spopadam, ki v njem nastajajo in katerih se pogosto nesporno rešujemo s tem, da jih potiskamo v podzavest.

Če posvečamo preveliko pozornost vzneirjenosti in kompleksom, bomo vse samo poslabšali — pravi dr. Bond. Bolje je, če se z njimi sprijaznimo in pogledamo okrog sebe. Veliko je število ljudi, katerih duševno stanje imenuje sodobna psihiatrija nevropsotiske

STARKA S 132 ŽIVIMI VNUKI IN PRAVNUKI

Najstarejša žena Bijeljine, Emka Selimović je imela devet otrok, od katerih je šest še danes živih. Najmlajši otrok, hči Sida, ima 60 let. Od teh neposrednih potomcev ima star-ka 132 živih vnukov in pravnukov.

Emka Selimović se natančno ne spomni leta svojega rojstva. Toda sodej po dogodkih, ki jih pomni, je že praznovala 110-letnico svojega rojstva. Kljub visoki starosti je še zelo živahna. Dobro vidi in njena najmlajša hči jo pogosto prosi, naj ji napelje nit skozi iglo. Emka ni bila nikoli bolna.

VOZ S SVATI V NARASLI REKI

Po dvodnevem pirovanju v hiši Marka Ergotiča v Djakovčkih Selcih, ki se mu je poročil sin, so se štirje vozovi, polni veselih svatov, vračali ponoči v bližnje sosednje vasi.

Ko so se peljali čez most na reki Trnavi, se je eden izmed vozov vrnil v reko. Deset moških in ena žena se je našlo v globoki vodi in se začelo potapljati. Svatje iz ostalih vozov so jim prihiteli na pomoč in s pomočjo gasilcev, ki so kmalu prispeli na mesto nesreče, so vse srečno potegnili na kopno. Nihče ni bil težje poškodovan.

predispozicije ali »morbidne mentalne konstitucije«. Človek z ulice jih bo po zgledu naših dedov modro imenoval z raznimi temperamenti in naravnimi.

SATELITI BODO NAPOVEDOVALI VREME

Svetovna meteorološka organizacija, ena izmed specializiranih agencij Združenih narodov, je sporočila v svojem zadnjem biltenu, da takrat, ko se bo gibal okrog Zemlje cel sistem visoko in nizko letelčnih umetnih satelitov, izvor ali jedra velikih vremenskih nepravil ne bodo mogla ostati neodkrita. Omenjeni bilten prinaša tudi podatke o bodočem uporabi nju jedrske radiacije na področju meteorološkega dela.

Danes velike nevihte in njihova jedra lahko ostanejo neodkrita dolge dni, če so v puščavskih in polarnih oblasteh ali neke nad prostirami oceani — piše učenjak Harry Vexler, član Meteorološkega biroja ZDA. To se dogaja zato, ker so v sistemu meteoroloških postaj širom sveta velika prostranstva, ki niso pod nadzorom nobene izmed njih. Toda Vexler smatra, da bo že v prihodnjih 10 letih veliko število umetnih satelitov krožilo na raznih višinah okrog Zemlje in da njihovi opremljeni ne bo ostal neopažen noben oblak. Televizijske naprave z umetnega satelita bi nenehno pošiljale na Zemljo sinoptične slike.

Sateliti na večjih višinah bodo dajali podatke, nujne za dolgoročne napovedi, tisti z nižjih pa bodo olajšali kratkoročne napovedi vremenskih prilik. Vexler se je zavezal za to, naj se Svetovna meteorološka organizacija začne pripravljati, da prevzame vlogo neke vrste svetovnega centra za informiranje vseh dežel o teh novih postopkih in njihovih rezultatih. Isti bilten objavlja tudi članek sovjetskega učenjaka dr. A. I. Danilina, ki opozarja na možnost aniziranja jedrske radiacije v meteorologiji. Gre za merjenje izparevanja, količine de v snegu, ravni vode v rekah in jezerih, brzine vetra in brzine morskih tokov. V ta namen naj bi uporabljali izotope, kakršni je tudi Kobalt-60.

vzhodnih krajev, ki so si na begu pred požigajočimi in ropajočimi Turki iskali zatočišča tudi v Dubrovniku. Mnogi izmed teh begunccev niso hoteli več nazaj domov zaradi turških hord. Zato so se domiselni Dubrovničani odločili ustanoviti kolonijo teh begunccev na novoodkritem kontinentu Amerike, ki je, slabo naseljen, nudil pogoje za obstanek.

Nekje okrog 1540. leta je odplul iz Dubrovnika konvoj ladij z nalogo, da najde ugoden kraj in tam osnuje kolonijo. Ni znano, po kateri poti je konvoj plul, vendar so, kot vse kaže, ladje nasledile na sipinah ob obali današnje države Severne Karoline v ZDA. Mnoge so se na čerih tudi razbile. Preživeli mornarji so se pomešali s tamkajšnjim prebivalstvom in od leta 1580 spominjajo kronisti plemena »hrvatskih Indijancev« — Croatian Indians.

V Severni Karolini še danes živi ljudstvo, ki se imenuje »Croatiane in, kot ti ljudje sami trde, gre za potomstvo hrvatskega plemena, naseljenega v tej državi pred več stoletji. Da je vse to verjetno, priča geografska imena, ki so ostala v uporabi. Tako je pred obalo Severne Karoline »hrvatski otok« — Croatian Island in »hrvatski kanal« — Croatian Sund.